

Omówienie projektu PZO cz. 3 (cele działań ochronnych, działania ochronne, monitoring)

**Michał Korniluk, Tomasz Tumiel,
Piotr Świętochowski, Paweł Białomyzy**

III spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy

Rutki-Kossaki

25 czerwca 2024 r.

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Białymstoku

Przedmioty ochrony OSO Bagno Wizna

- ❖ Przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Bagno Wizna PLB200005 są gatunki ptaków wymienione w Standardowym Formularzu Danych (SDF) obszaru z „oceną ogólną znaczenia obszaru” A, B lub C,
- ❖ 16 gatunków ptaków objętych art. 4 lub art. 7 dyrektywy 2009/147/WE.

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
A294	wodniczka	Acrocephalus paludicola
A055	cyranka	Anas querquedula
A222	uszatka błotna	Asio flammeus
A196	rybitwa białowąsa	Chlidonias hybridus
A198	rybitwa białoskrzydła	Chlidonias leucopterus
A197	rybitwa czarna	Chlidonias niger
A084	błotniak łąkowy	Circus pygargus
A122	derkacz	Crex crex
A154	dubelt	Gallinago media
A338	gąsiorek	Lanius collurio
A160	kulik wielki	Numenius arquata
A151	batalion	Calidris pugnax
A119	kropiatka	Porzana porzana
A195	rybitwa białoczarna	Sterna albifrons
A193	rybitwa zwyczajna	Sterna hirundo
A307	jarzębatka	Sylvia nisoria

Działania ochronne dla gatunków **kluczowych** i współwystępujących

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena ogólna populacji (SDF)
A294	wodniczka	<i>Acrocephalus paludicola</i>	B
A154	dubelt	<i>Gallinago media</i>	B
A160	kulik wielki	<i>Numenius arquata</i>	B
A122	derkacz	<i>Crex crex</i>	B
A151	batalion	<i>Calidris pugnax</i>	A
A119	kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	C

A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*

Liczebność wg SDF: **73-74 samców**

Ocena ogólna SDF: C **(B)**

Akt. liczebność: około **70 samców**

(2023)

Ocena stanu ochrony:

Populacja: FV

Siedlisko: U2

Szansa zachowania gatunku: U1

Fot. Grzegorz Grygoruk

A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*

Cele działań ochronnych

1. Zachowanie populacji gatunku w stanie ochrony FV czyli na poziomie minimum 70 samców.
2. Poprawa stanu zachowania siedliska z U2 do U1 na powierzchni minimum 300 ha
3. Poprawa stanu zachowania siedliska z U2 do FV na powierzchni minimum 100 ha

Działania ochronne

Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A294 Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	<p>W obszarze prowadzony jest monitoring gatunku w ramach PMŚ realizowanego przez GIOŚ (Monitoring Wodniczki). Obejmuje wszystkie znane stanowiska gatunku i pozwala monitorować stan jego populacji.</p> <p>Termin realizacji: corocznie w trakcie obowiązywania PZO</p>	Powierzchnie PMŚ	GIOŚ

Działania ochronne

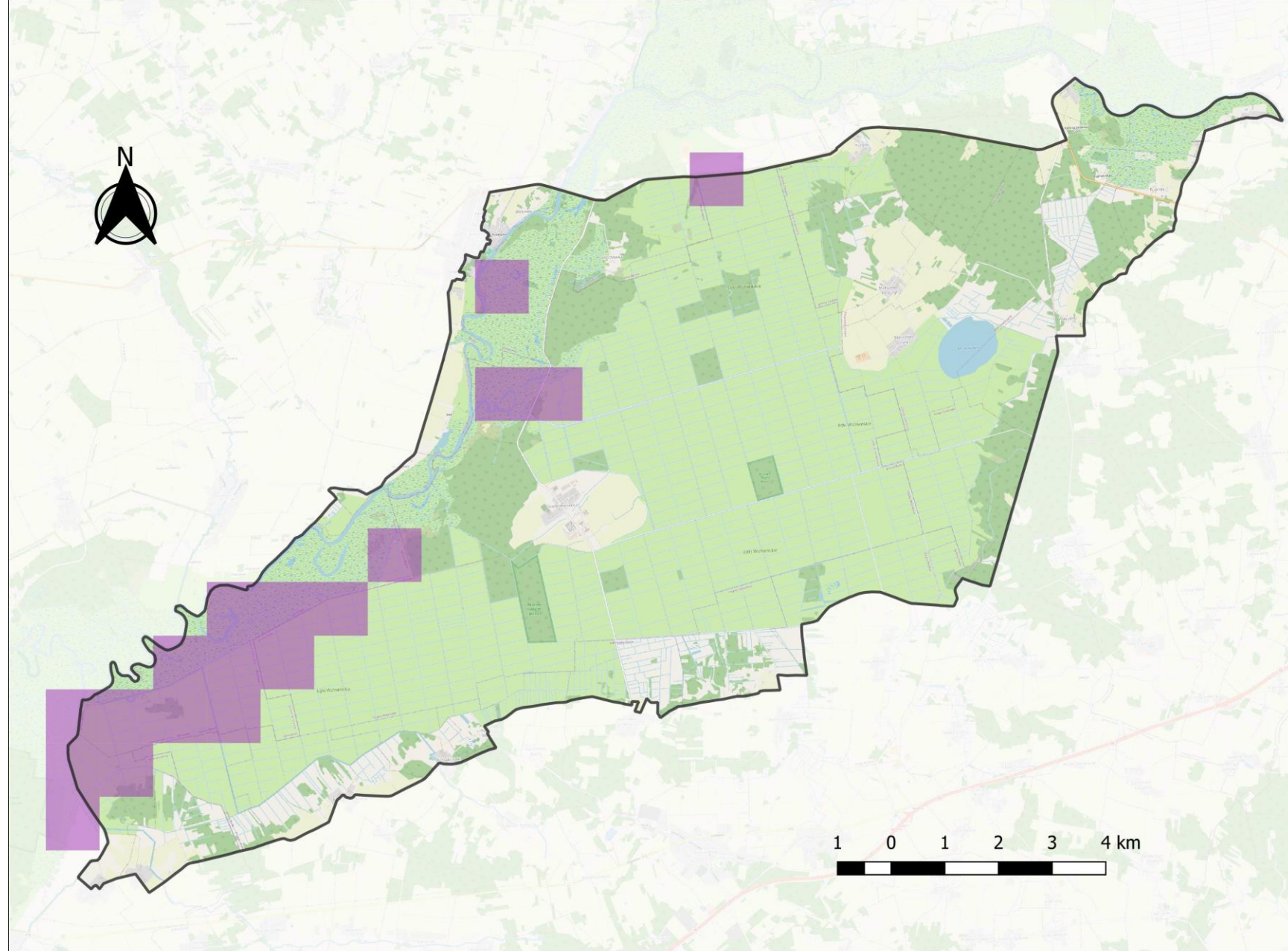
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A294 Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	Ocena wpływu użytkowania łąk na sukces lęgowy wodniczki. Termin realizacji: przez dwa sezony lęgowe, nie później niż od 5 roku obowiązywania PZO.	Obszar występowania gatunku	RDOŚ w Białymstoku

A294

wodniczka
Acrocephalus
paludicola

**Lokalizacja działań
ochronnych**

lokalizacja działań ochronnych

OSO Natura 2000 Bagno Wizna

A154 dubelt *Gallinago media*

Liczebność wg SDF: **14 samców**

Ocena ogólna SDF: B

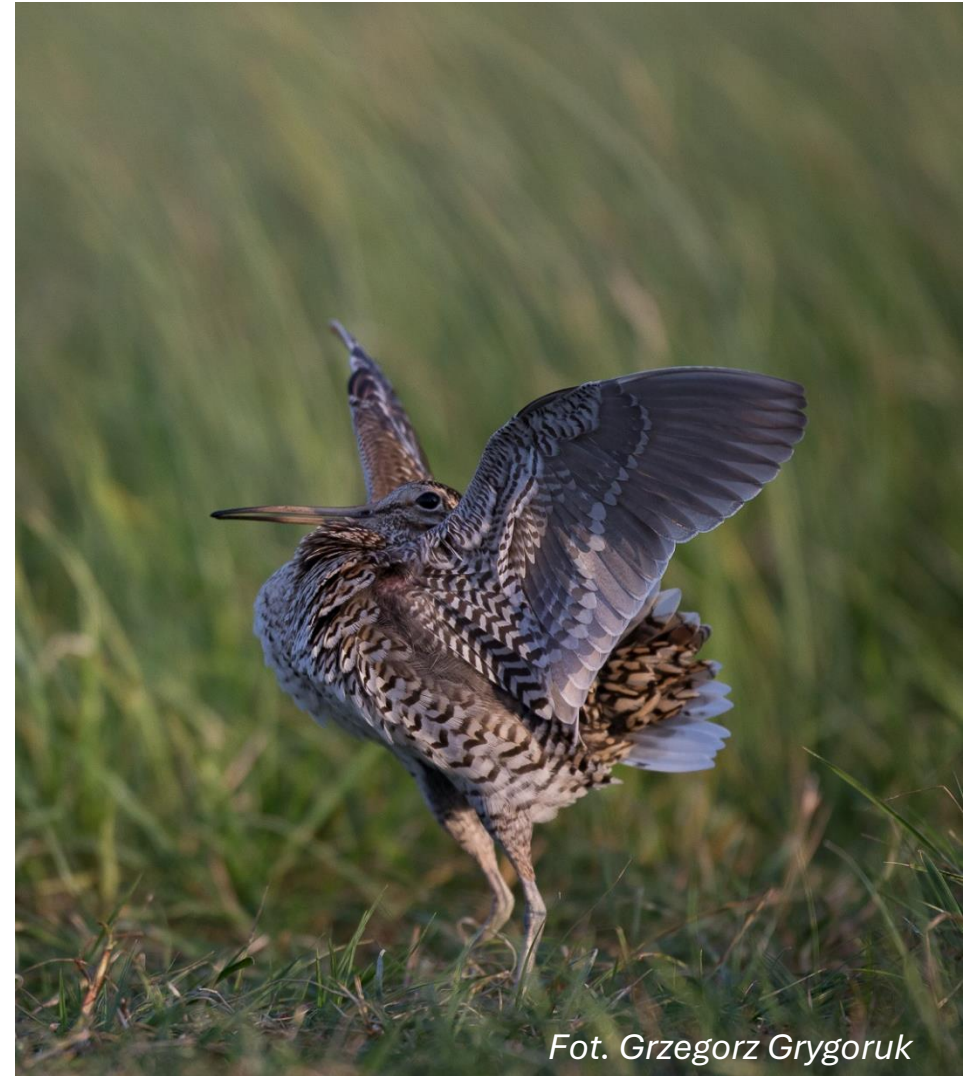
Akt. liczebność: **14-16 samców (2020)**

Ocena stanu ochrony:

Populacja: **U1**

Siedlisko: **U1**

Szansa zachowania gatunku: **U1**

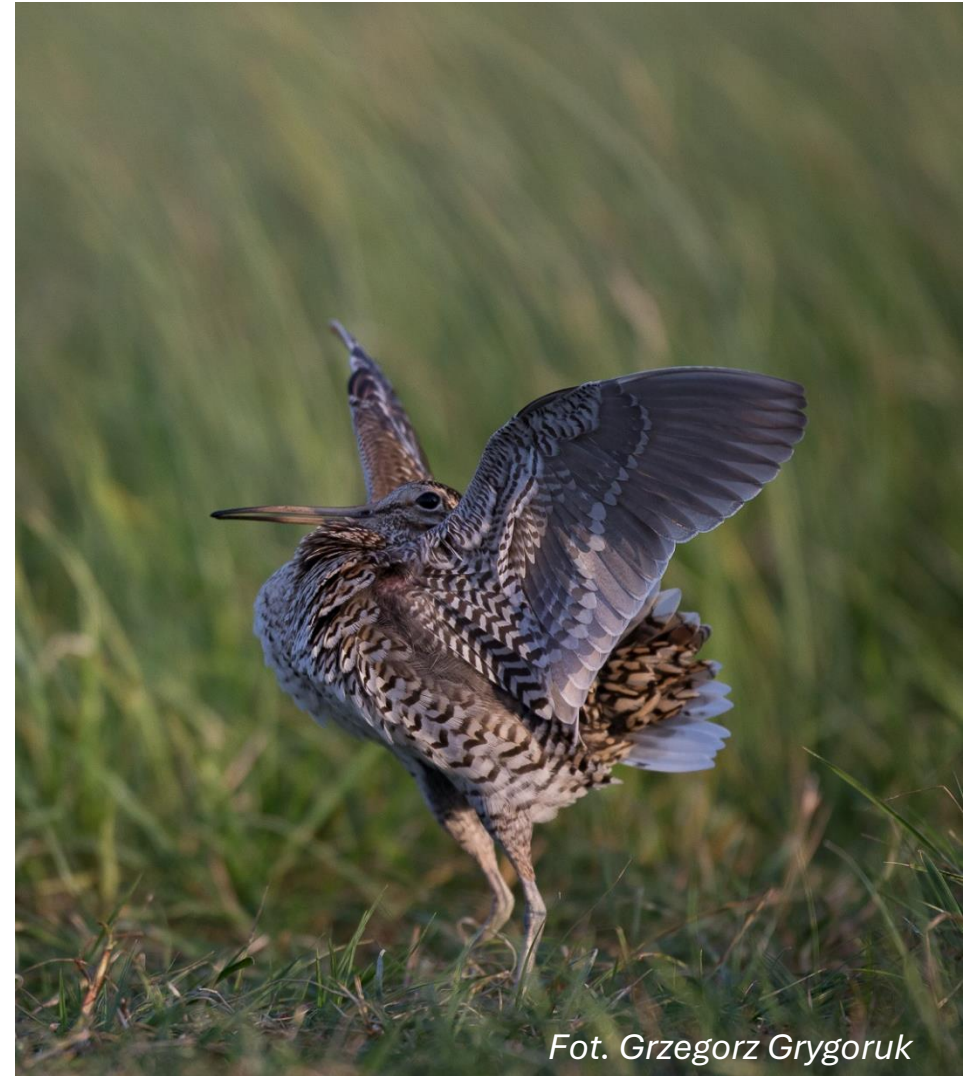

Fot. Grzegorz Grygoruk

A154 dubelt *Gallinago media*

Cele działań ochronnych

1. Zwiększenie stanu ochrony populacji z U1 do FV czyli co najmniej 20 tokujących samców.
2. Zwiększenie stanu ochrony populacji z U1 do FV czyli utrzymanie co najmniej dwóch czynnych tokowisk liczących co najmniej 10 samców.
3. Poprawa stanu zachowania siedliska w areałach tokowisk z U1 do FV.

Fot. Grzegorz Grygoruk

Działania ochronne

Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A154 Dubelt <i>Gallinago media</i>	W obszarze prowadzony jest monitoring gatunku w ramach PMS realizowanego przez GIOŚ (Monitoring Dubelta). Obejmuje on znane tokowiska gatunku.	Powierzchnie PMS	GIOŚ

Działania ochronne

Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A154 Dubelt <i>Gallinago media</i>	<p>Ocena preferencji żerowiskowej i lęgowej względem użytkowania rolniczego w obszarze poprzez oznakowanie 10 osobników nadajnikami GPS-GSM.</p> <p>Termin realizacji: przez jeden rok, nie później niż od 5 roku obowiązywania PZO.</p> <p>Lokalizacja: 1-2 tokowiska w obszarze.</p>	Cały Obszar Ostoi Bagno Wizna	RDOŚ w Białymstoku

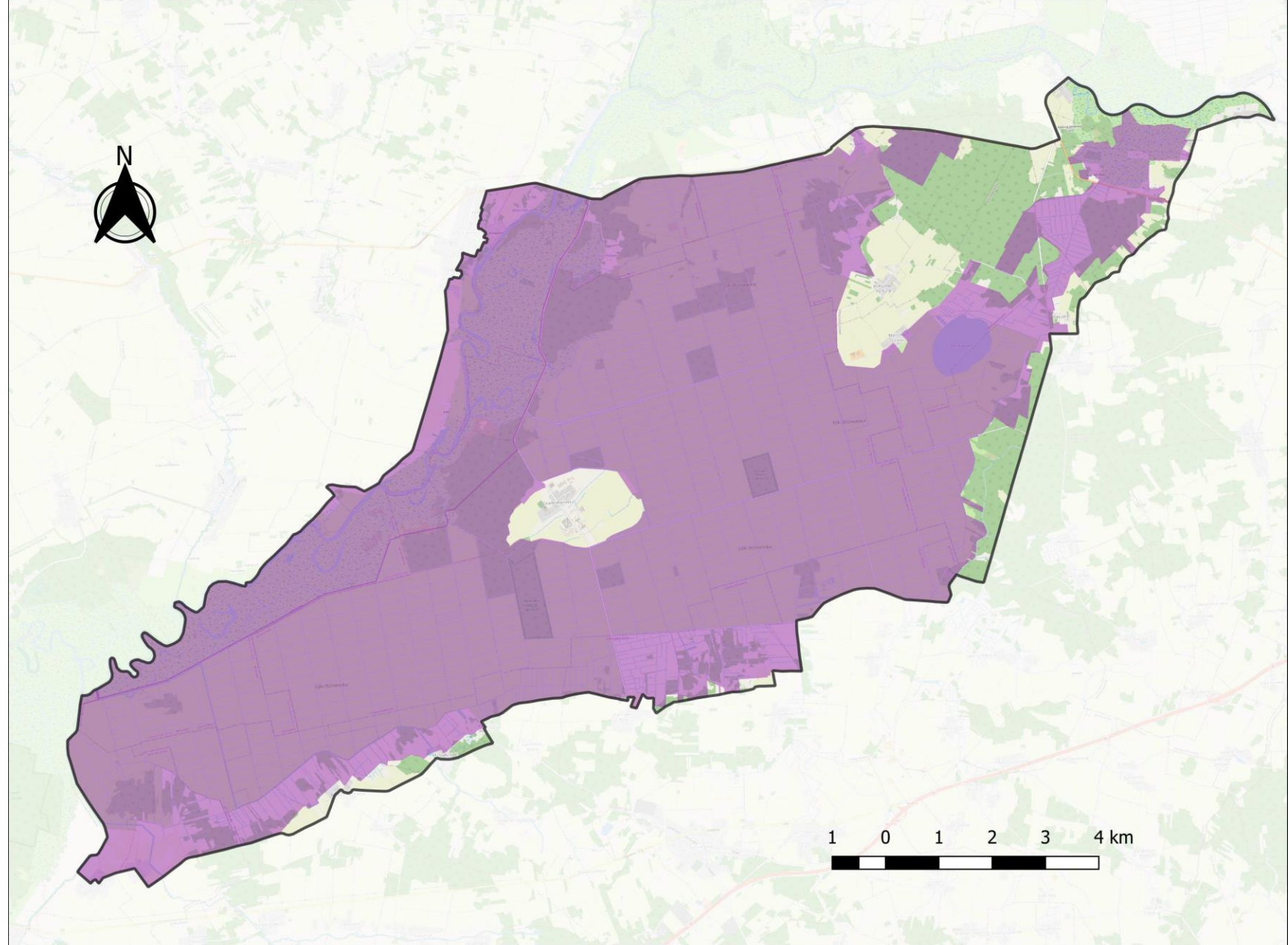
Działania ochronne

Dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A154 Dubelt <i>Gallinago media</i>	Inwentaryzacja tokowisk na wszystkich potencjalnych siedliskach w obszarze. Termin realizacji: raz na 6 lat w trakcie obowiązywania PZO	Cały obszar ostoi Bagno Wizna	RDOŚ w Białymstoku

A154 dubelt *Gallinago media*

Lokalizacja działań ochronnych (inwentaryzacja)

lokalizacja działań ochronnych

OSO Natura 2000 Bagno Wizna

A122 derkacz *Crex crex*

Liczebność wg SDF: **352-365 samców**

Ocena ogólna SDF: B

Akt. liczebność: **245-277 samców (2022)**

Ocena stanu ochrony:

Populacja: **U1**

Siedlisko: **U2**

Szansa zachowania gatunku: **FV**

Fot. Grzegorz Grygoruk

A122 derkacz *Crex crex*

Cele działań ochronnych

1. Zwiększenie populacji gatunku ze stanu ochrony U1 do FV czyli do poziomu minimum 352 samców.
2. Poprawa stanu zachowania siedliska z U2 do U1 na powierzchni minimum 1000 ha
3. Poprawa stanu zachowania siedliska z U2 do FV na powierzchni minimum 300 ha

Fot. Grzegorz Grygoruk

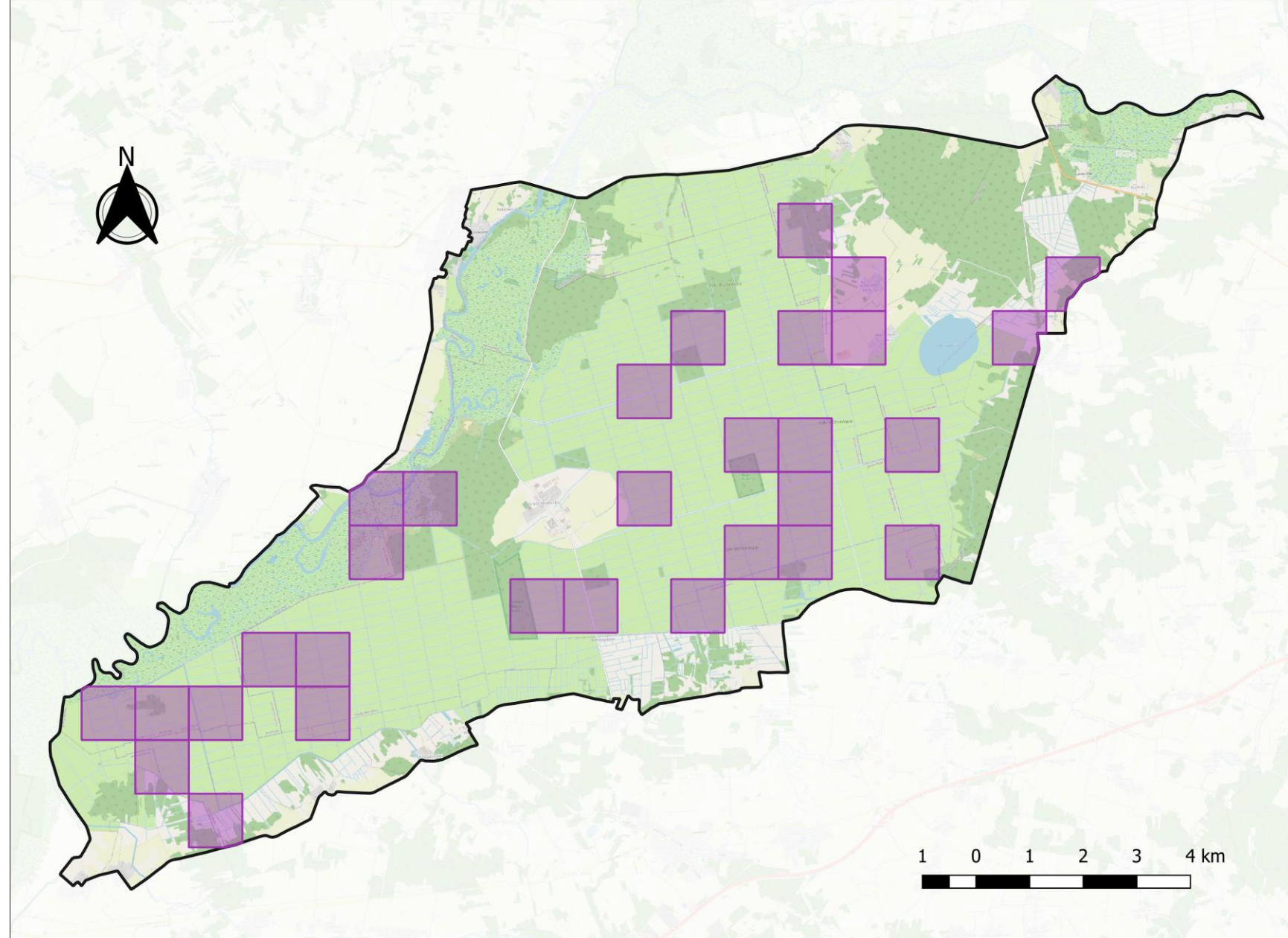
Działania ochronne

Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	Dwa nocne liczenia samców w obrębie wyznaczonych powierzchni monitoringowych. Pierwsze liczenie w terminie 25.05-10.06, natomiast drugie 20.06-5.07 rozpoczynając je o godz. 22.00 (pierwsze liczenie) i 23.00 (drugie liczenie) i kończąc przed 4.00 rano. Termin realizacji: raz na 3 lata w trakcie obowiązywania PZO	Liczenie na 27 wyznaczonych powierzchniach monitoringowych o rozmiarze 1x1 km (zgodnie z załączoną warstwą wektorową)	RDOŚ w Białymstoku

A122 derkacz *Crex crex*

**Lokalizacja działań
ochronnych
(monitoring)**

 Lokalizacja działań ochronnych

 OSO Natura 2000 Bagno Wizna

A160 kulik wielki *Numenius arquata*

Liczebność wg SDF: **16-17 par**

Ocena ogólna SDF: C (**B**)

Akt. liczebność: **10-12 par** (2023)

Ocena stanu ochrony:

Populacja: **U2**

Siedlisko: **U2**

Szansa zachowania gatunku: **U1**

Fot. Grzegorz Grygoruk

A160 kulik wielki *Numenius arquata*

Cele działań ochronnych

1. Zwiększenie populacji gatunku ze stanu ochrony U2 do FV czyli do poziomu minimum 12 par.
2. Zwiększenie sukcesu lęgowego do poziomu minimum 1 juv./parę.
3. Poprawa stanu zachowania siedliska z U2 do U1 na powierzchni minimum 1000 ha
4. Poprawa stanu zachowania siedliska z U2 do FV na powierzchni minimum 300 ha

Fot. Grzegorz Grygoruk

Działania ochronne

Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	W obszarze prowadzony jest monitoring gatunku w ramach PMŚ realizowanego przez GIOŚ (Monitoring Siewek Łąkowych). Obejmuje on tylko część siedlisk gatunku w obszarze i pozwala monitorować populację gatunku na fragmencie Bagna Wizna.	Powierzchnie PMŚ	GIOŚ

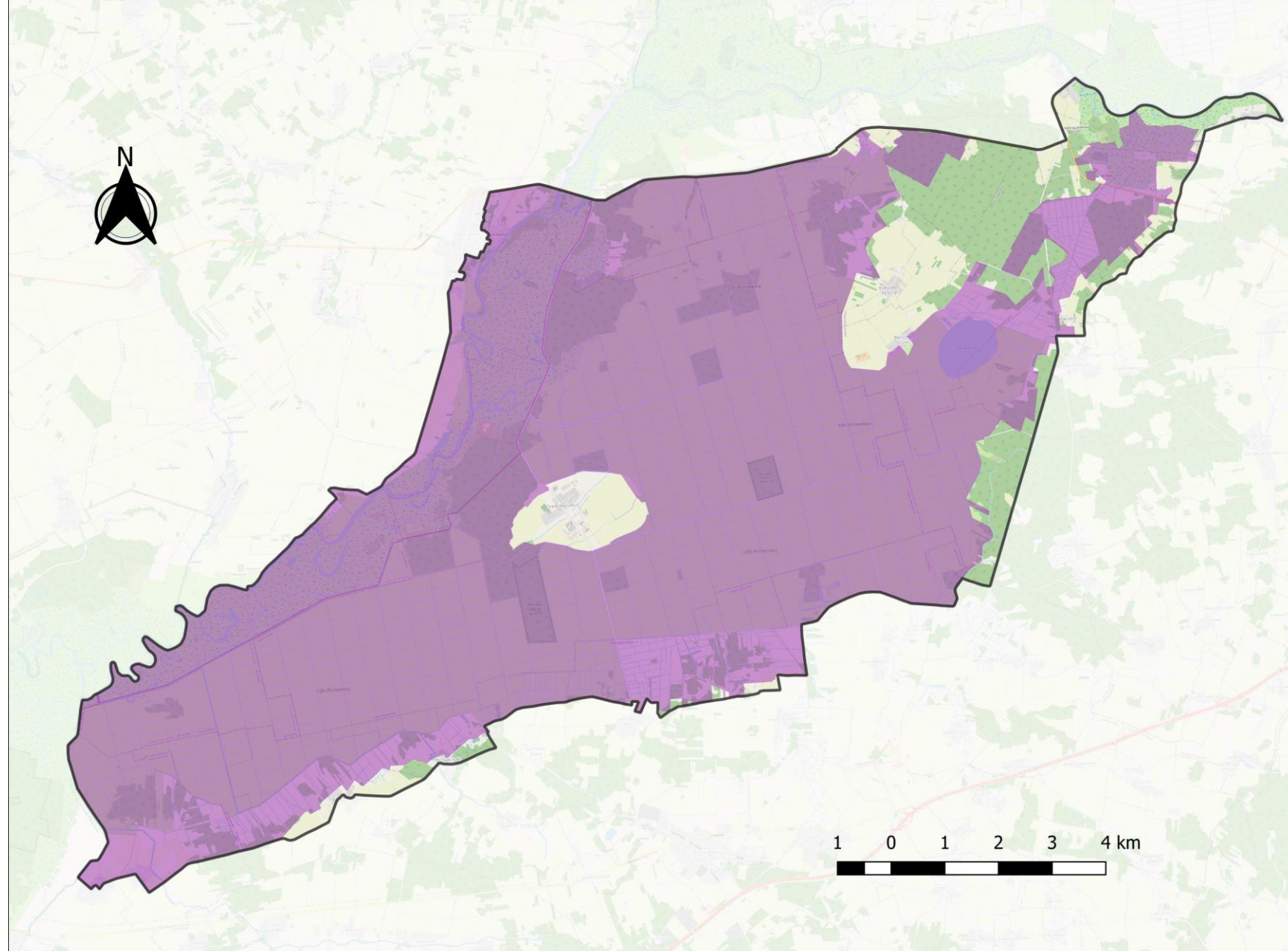
Działania ochronne

Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	<p>Kompleksowe liczenie gatunku na całym obszarze w celu aktualizacji liczebności i rozmieszczenia wraz z wyszukiwaniem gniazd. Ocena sukcesu gniazdowego i lęgowego, aktualizacja zagrożeń, określenie stanu siedlisk gatunku oraz przyczyn strat w lęgach.</p> <p>Termin realizacji: raz na 3 lata, nie później niż od 3 roku obowiązywania PZO.</p>	Cały Obszar Ostoi Bagno Wizna	RDOŚ w Białymstoku

A160 kulik wielki *Numenius arquata*

Lokalizacja działań ochronnych

lokalizacja działań ochronnych

OSO Natura 2000 Bagno Wizna

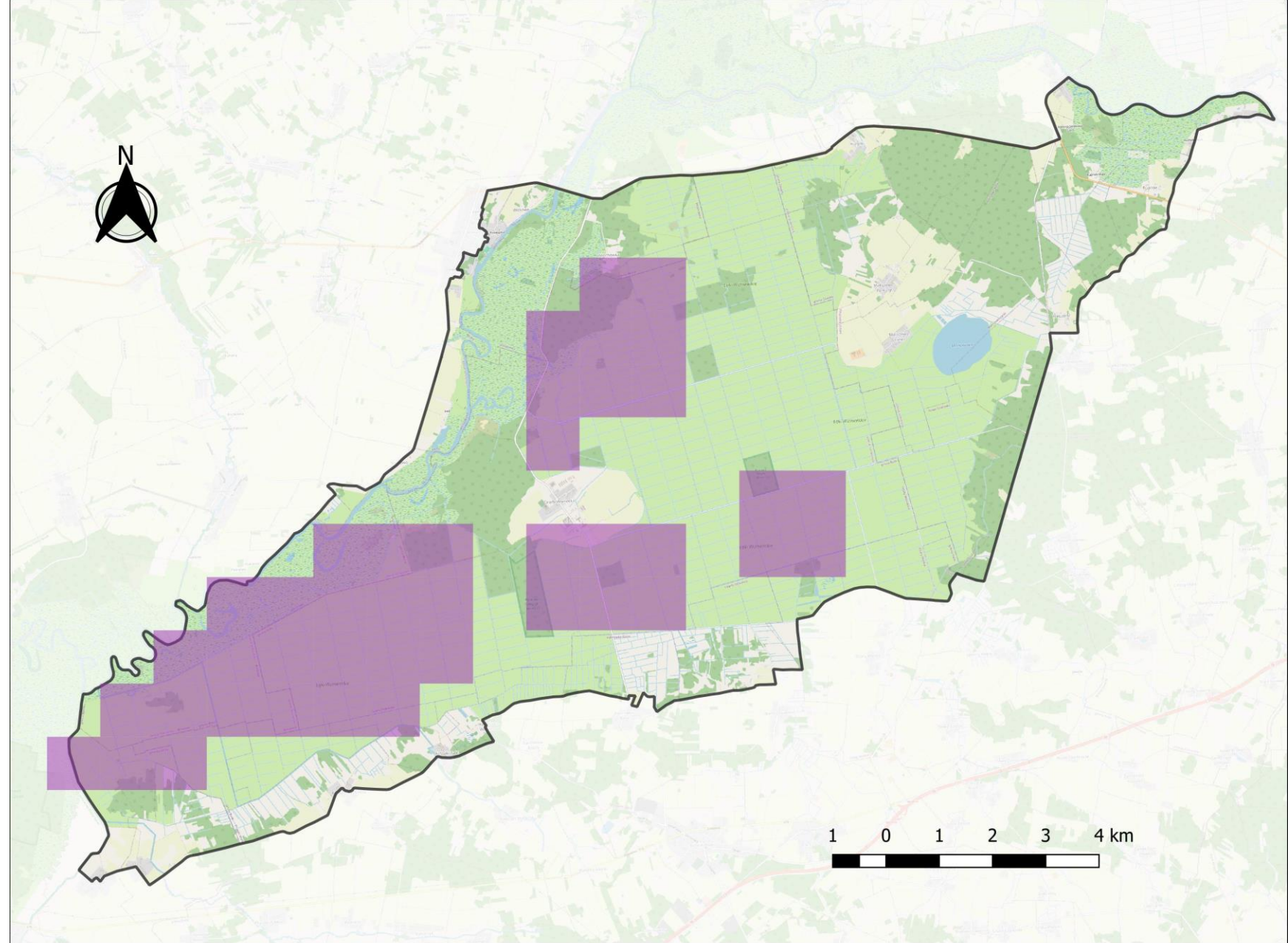
Działania ochronne

Dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	Ograniczenie strat w lęgach poprzez zmniejszenie populacji kruka (<i>Corvus corax</i>) i wrony siwej (<i>Corvus corone</i>). Interwencyjne odłowy żywołowne lub odstrzał do 10 osobników rocznie. Termin realizacji: raz na 3 lata, nie później niż od 3 roku obowiązywania PZO.	Wyznaczony obszar Ostoji Bagno Wizna (zgodnie z załączoną warstwą wektorową)	RDOŚ w Białymstoku

A160 kulik wielki *Numenius arquata*

Lokalizacja działań ochronnych

lokalizacja działań ochronnych

OSO Natura 2000 Bagno Wizna

Działania ochronne

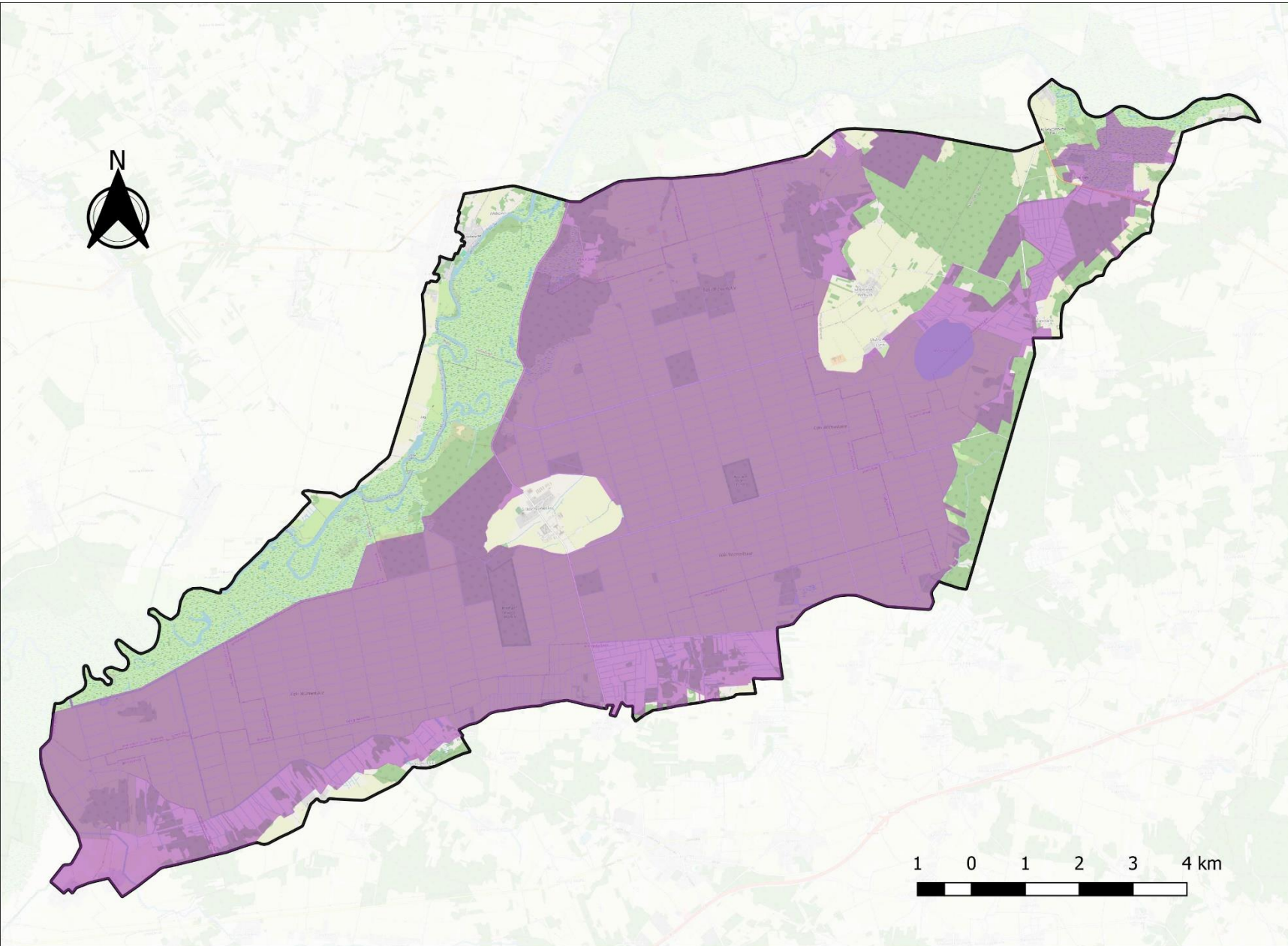
Dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A160 Kulik wielki Numenius arquata	Ograniczenie strat w lęgach oraz poprawa jakości siedliska lęgowego poprzez zmniejszenie presji drapieżniczej kruka (<i>Corvus corax</i>) i wrony siwej (<i>Corvus corone</i>) w efekcie usunięcia czatowni i potencjalnych miejsc lęgowych gatunków (drzew wzdłuż dróg i rowów) Termin realizacji: w przez dwa lata, nie później niż od 3 roku obowiązywania PZO.	Wyznaczony obszar Ostoi Bagno Wizna (zgodnie z załączoną warstwą wektorową)	RDOŚ w Białymstoku

A160 kulik wielki

Numenius arquata

Lokalizacja działań ochronnych

A151 batalion *Calidris pugnax*

Liczebność wg SDF: **brak danych**

Ocena ogólna SDF: A **(B)**

Akt. liczebność: **0**

Ocena stanu ochrony:

Populacja: U2

Siedlisko: U2

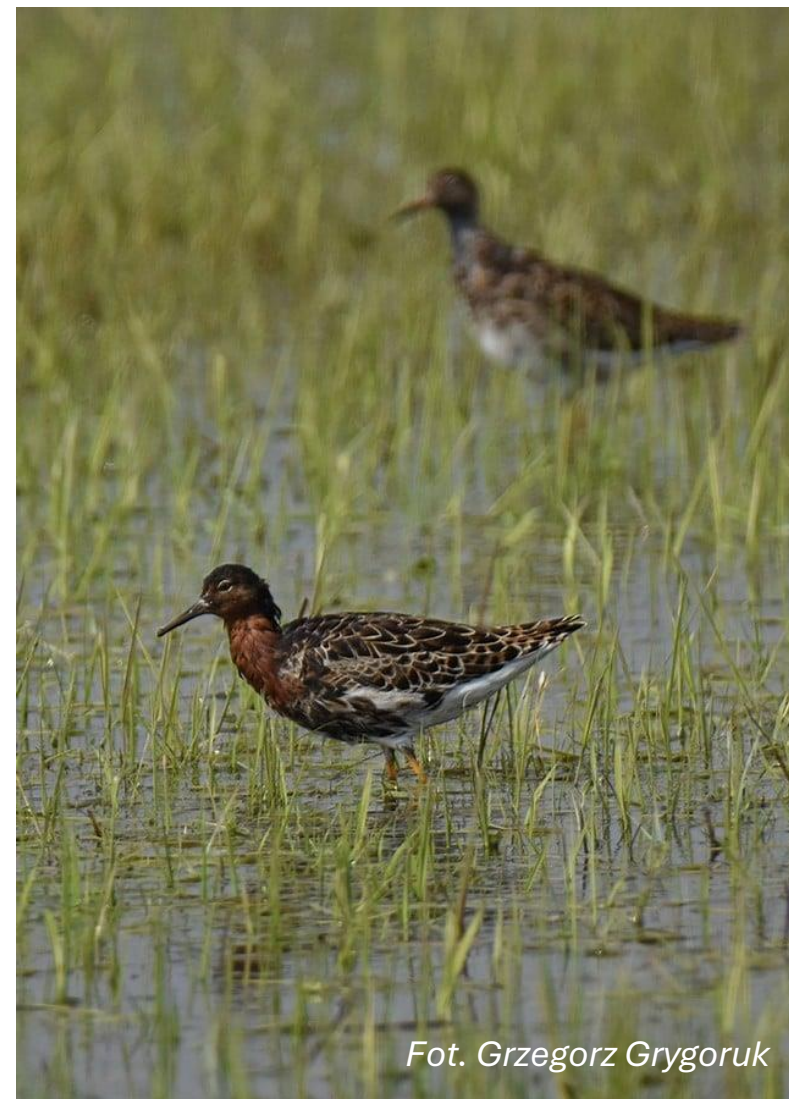
Szansa zachowania gatunku: U1

A151 batalion *Calidris pugnax*

Cele działań ochronnych

1. Uzuppełnienie stanu wiedzy o gatunku poprzez określenie liczebności populacji migrującej w obszarze.

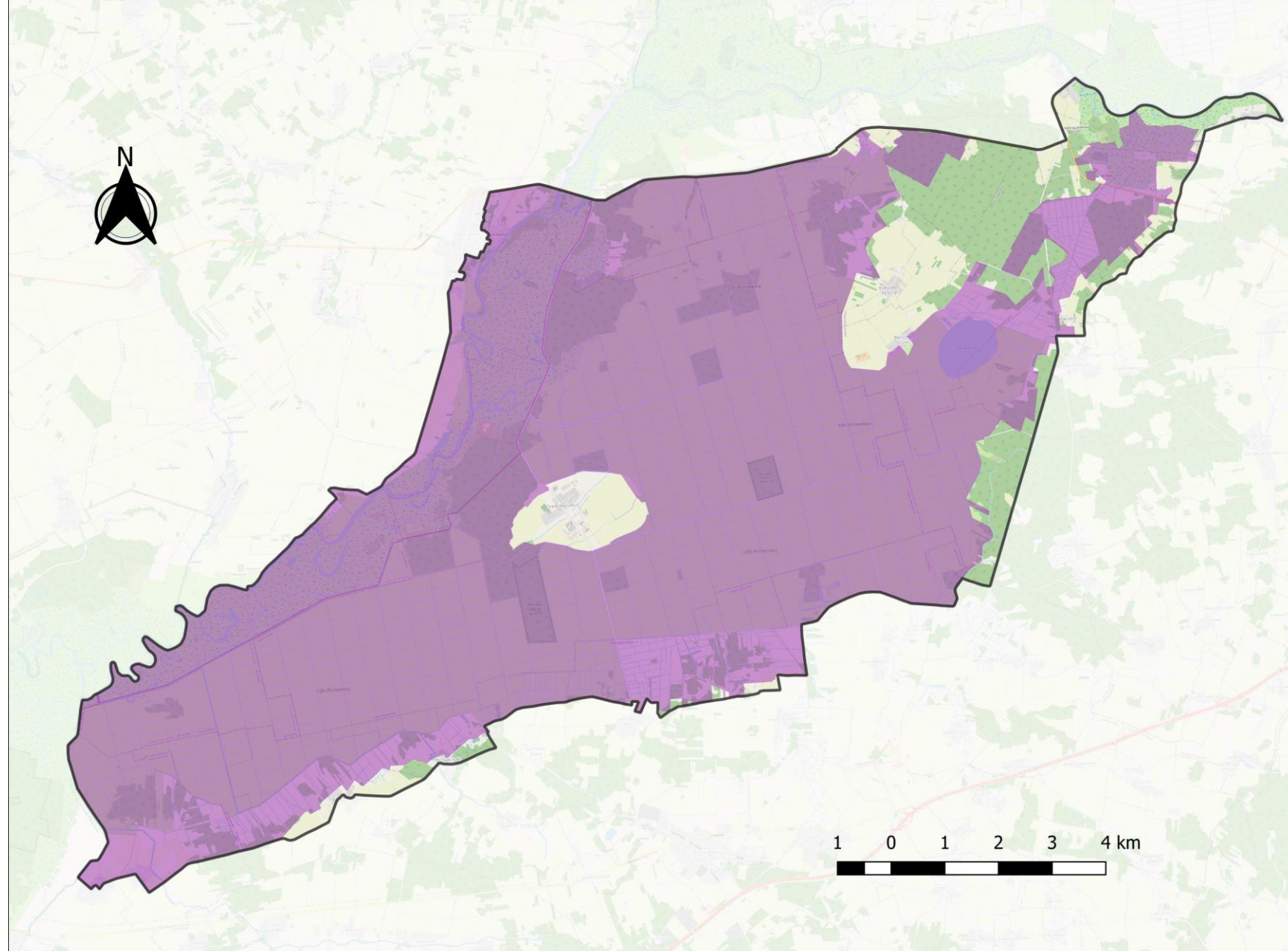
Działania ochronne

Dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A151 Batalion <i>Philomachus pugnax</i> (populacja niełęgowa)	Ukierunkowane liczenia należy przeprowadzić od początku kwietnia do połowy maja wykonując dwa liczenia w dekadzie. Termin realizacji: Do 5 lat od ustanowienia PZO , następnie raz na 5 lat w trakcie obowiązywania PZO.	Dolina zalewowa wraz z przyległymi obszarami spełniającymi wymagania gatunku (w zależności od aktualnych warunków hydrologicznych).	RDOŚ w Białymstoku

A151 batalion *Calidris pugnax*

Lokalizacja działań ochronnych (inwentaryzacja)

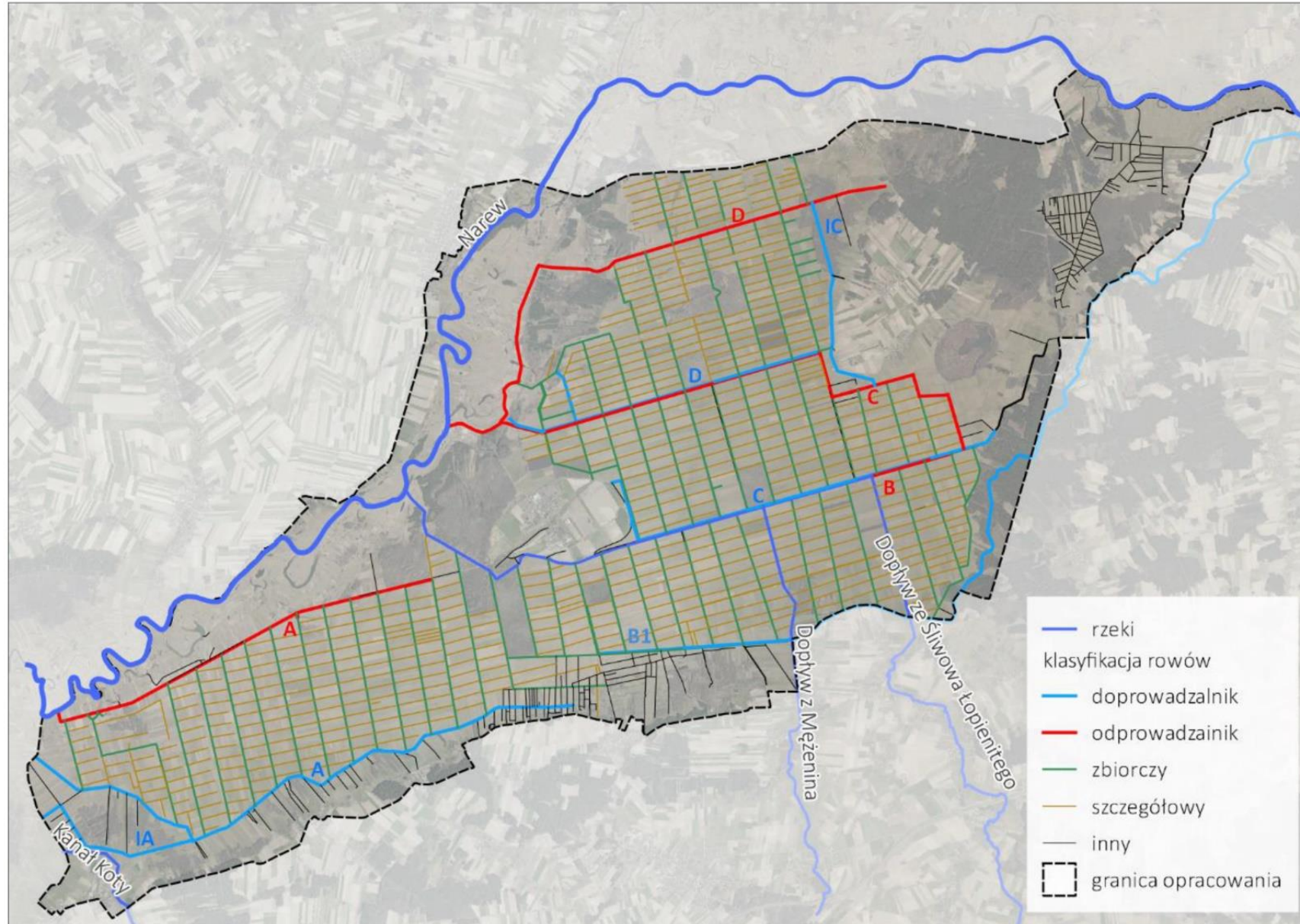

lokalizacja działań ochronnych

OSO Natura 2000 Bagno Wizna

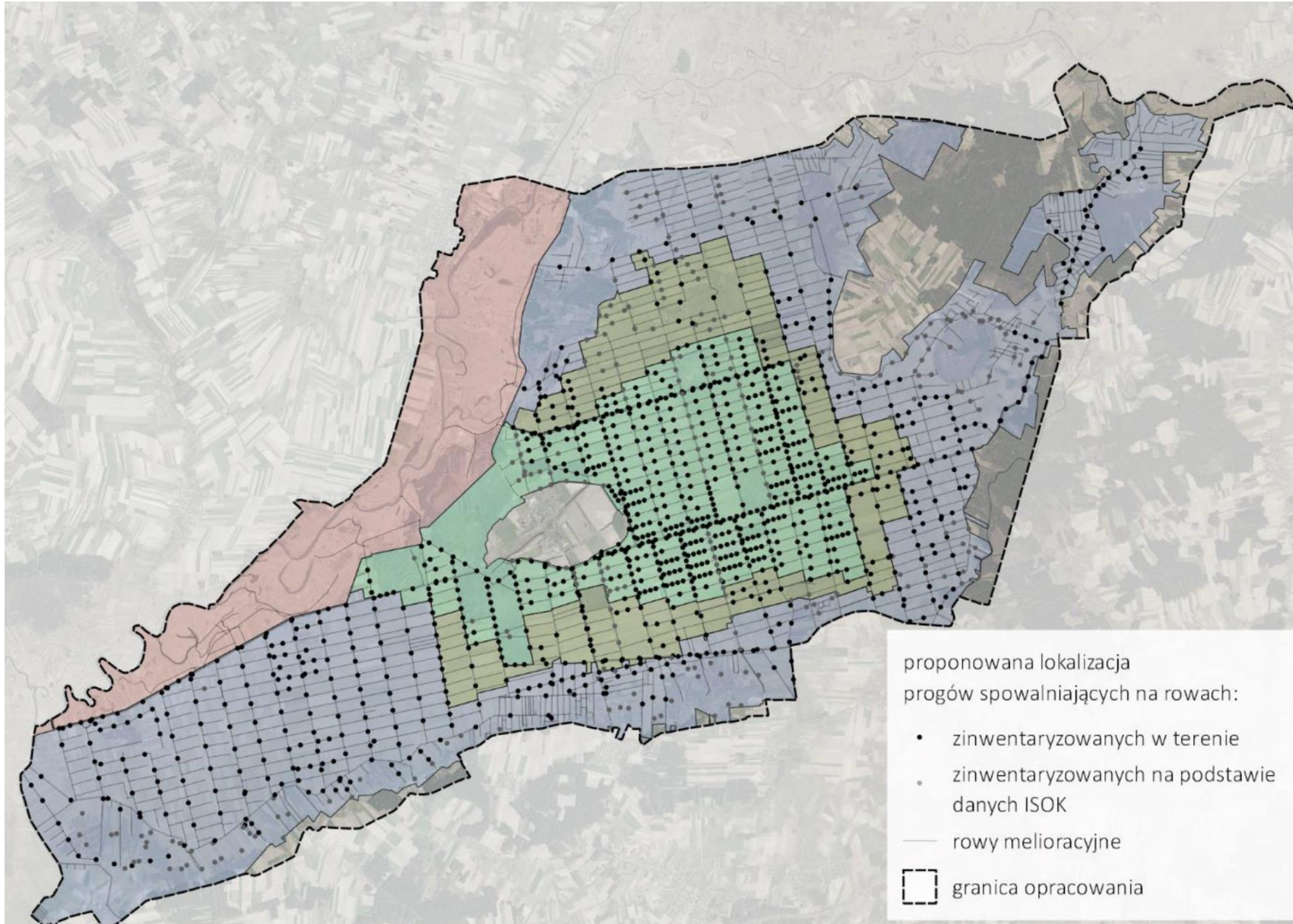
**Działania dedykowane poprawie jakości siedlisk
poprzez zmniejszenia odpływu wody z obszaru**

Klasyfikacja rowów w OSO Bagno Wizna

Źródło: *Ekspertyza dotycząca opracowania modelu gospodarowania wodą w obszarze Natura 2000 Bagno Wizna PLB200005*; Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, 2022

Proponowana lokalizacja progów spowalniających odpływ wody w poszczególnych strefach

Źródło: *Ekspertyza dotycząca opracowania modelu gospodarowania wodą w obszarze Natura 2000 Bagno Wizna PLB200005*; Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, 2022

Bierne zarządzanie wodą

Ryc. 82. Przykład progu spowalniającego odpływ wód powierzchniowych zamontowanego w nadleśnictwie Babimost w ramach projektu *Mala retencja nizinna* (źródło: babimost.zielonagora.lasy.gov.pl).

- wymaga infrastruktury (\$)
- wymaga konserwacji zastawek (\$)
- wymaga konserwacji rowów (\$)
- wymaga zarządzania (0)
- wymaga kontroli (\$/0)
- **nie pozwala regulować poziomu wody**

Aktywne zarządzanie wodą

- wymaga infrastruktury (\$\$\$)
- wymaga konserwacji zastawek (\$\$)
- wymaga konserwacji rowów (\$)
- wymaga obsługi (\$\$\$)
- wymaga kontroli (\$)
- **pozwała regulować poziom wody**

W.1 Poprawa jakości siedliska gatunku poprzez zmniejszenie odpływu wody w wyniku realizacji jednego z alternatywnych działań:

Opis szczegółowy działania ochronnego

- działanie priorytetowe
- okres realizacji: w okresie obowiązywania PZO.

Podmiot odpowiedzialny za wykonanie

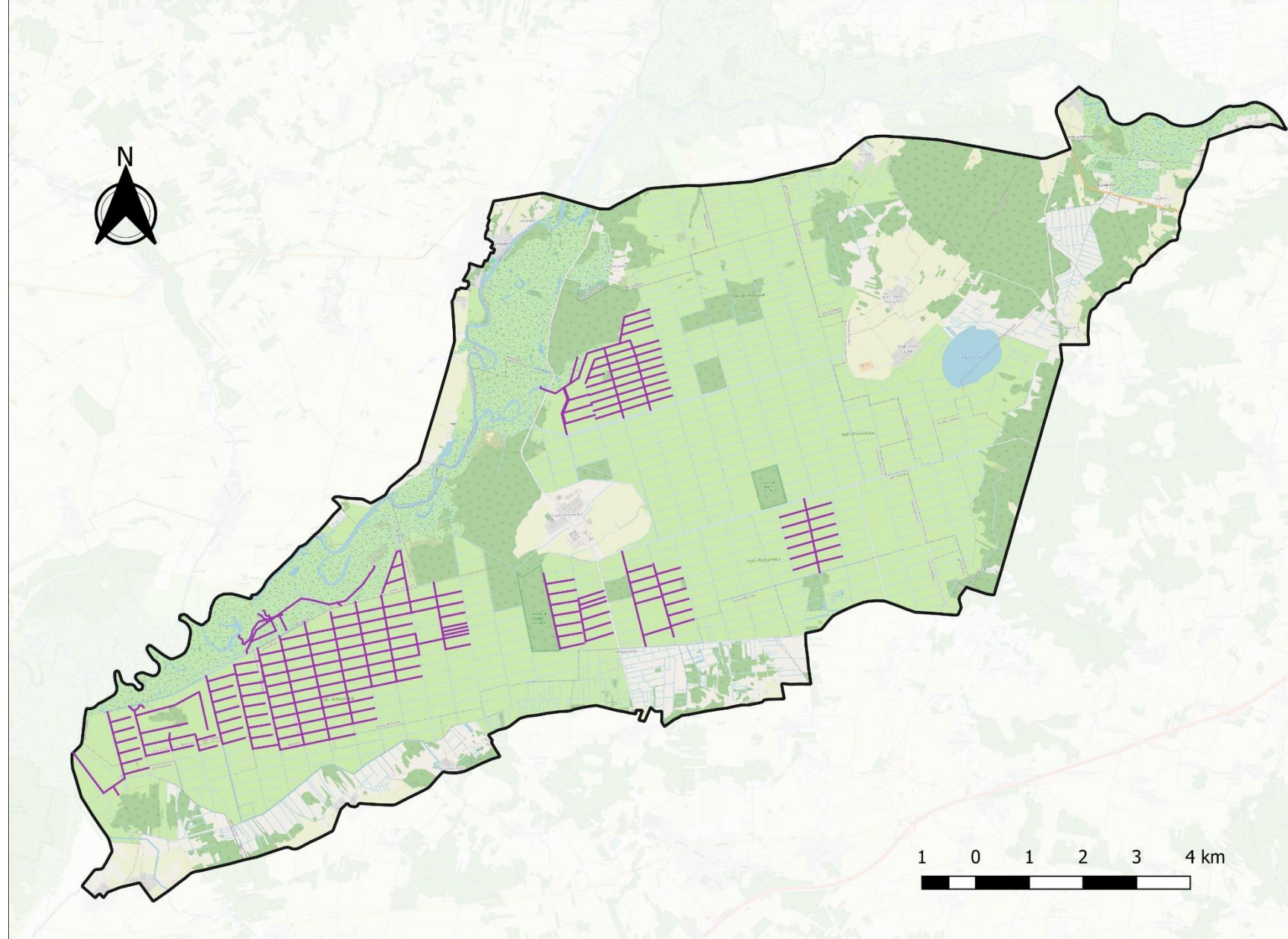
- A. Instalacja na rowach szczegółowych stałych progów spowalniających odpływ co najmniej co każde **10 cm spadku** rowu, a w przypadku mniejszego spadku na całej długości rowu, jednego progu w jego ujściowym odcinku. Korona progu na poziomie **nie niższym niż 20 cm p.p.t.**
- B. Instalacja w ujściowym fragmencie rowu szczegółowego lub na rowie zbiorczym, poniżej ujścia rowu szczegółowego **zastawki lub przepusto-zastawki regulującej odpływ wód**, umożliwiającej maksymalne zatrzymanie odpływu (do poziomu równego z gruntem) i wprowadzenie zarządzania wodą zgodnego z potrzebą utrzymania siedlisk gatunków (**działanie W.3**).

Właściciele gruntów lub dzierżawcy, Spółki Wodne, RDOŚ, Organizacje Pozarządowe

Po realizacji **działań A lub B** dopuszcza się prowadzenie konserwacji rowu w zakresie koszenia roślinności i usuwania namułów do głębokości nie większej niż **50 cm p.p.t. (rowy szczegółowe) lub 100 cm (rowy zbiorcze)** nie częściej niż **co 4 lata** przy jednoczesnym braku konfliktu (zachowanie ciągu krzewów wzdłuż rowów) z osiągnięciem celów ochronnych względem siedlisk gąsiora i jarzębatki.

- C. Trwałe wyptyczenie rowu szczegółowego do poziomu **10-20 cm p.p.t.** z wykonaniem łagodnych spadków krawędzi rowu.
- D. Prowadzenie konserwacji rowów wyłącznie w zakresie koszenia roślinności, bez usuwania namułów z brzegów i dna rowu, **nie częściej niż co 4 lata**.

W.1
Poprawa jakości siedliska
gatunku poprzez
zmniejszenie odpływu
wody w wyniku realizacji
jednego z alternatywnych
działań

 Lokalizacja działań ochronnych

 OSO Natura 2000 Bagno Wiza

W.2 Poprawa jakości siedliska gatunku w kluczowych miejscach występowania

Opis szczegółowy działania ochronnego

- działanie pożądane
- okres realizacji: sukcesywnie w okresie obowiązywania PZO

Podmiot odpowiedzialny za wykonanie

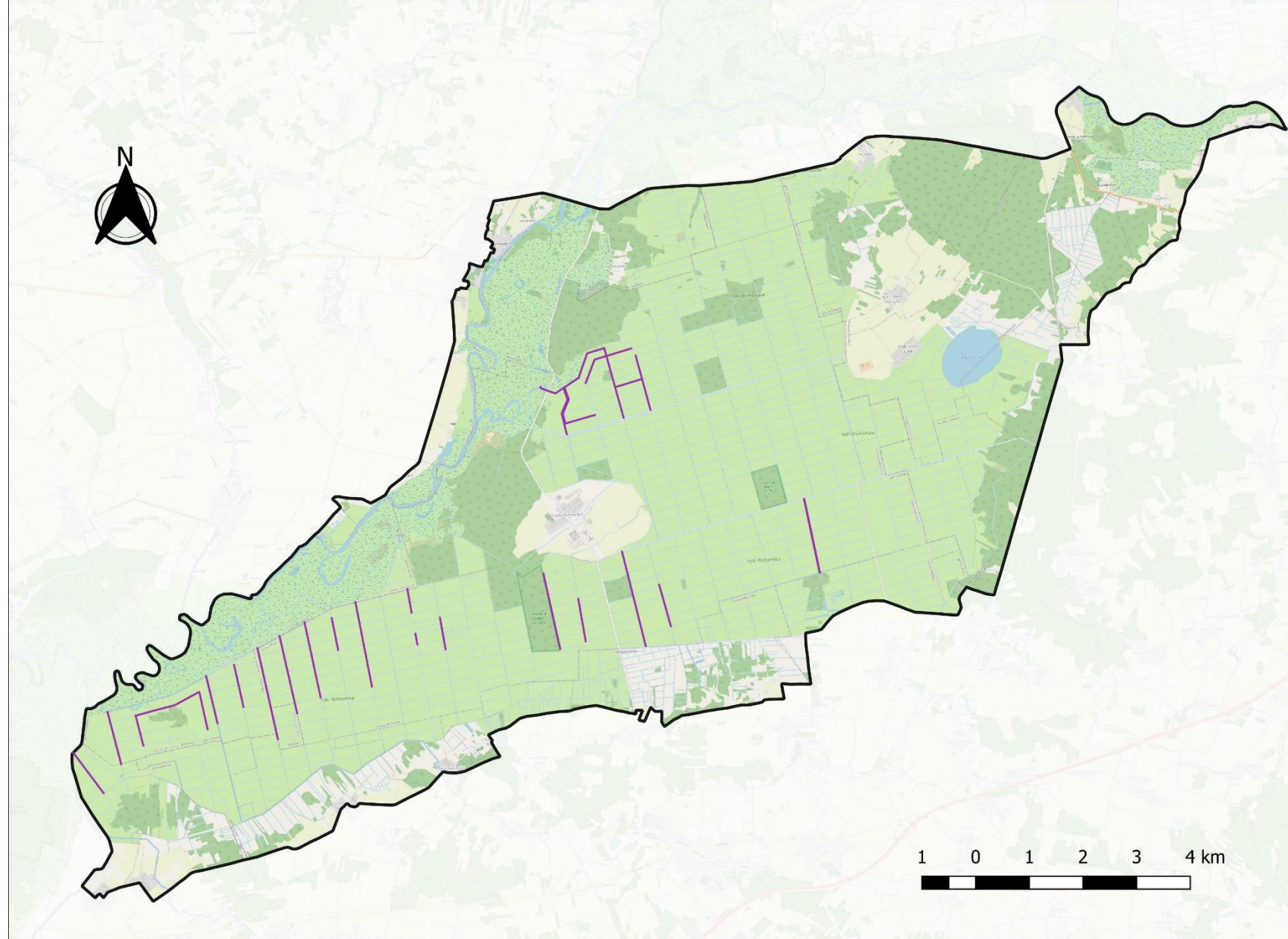
Zmniejszenie odpływu wody z siedliska w efekcie instalacji **zastawek lub przepustozastawek regulującej odpływ wód**, umożliwiających maksymalne zatrzymanie odpływu (do poziomu równego z gruntem) i wprowadzenie zarządzania wodą zgodnego z potrzebą utrzymania siedlisk gatunków (**działanie W.3**).

RDOŚ,
Spółki Wodne,
Organizacje
Pozarządowe

Urządzenia powinny być zainstalowane **co każde 10-20 cm spadku rowu**, dążąc do ich umiejscowienia poniżej ujścia rowów szczegółowych. W przypadku, gdy realizacja działania doprowadzi do osiągnięcia efektu poprawy jakości siedliska pod względem hydrologicznym na poziomie co najmniej określonym w działaniu **W.1**, możliwa jest w danej lokalizacji rezygnacja z realizacji zadania **W.1** w zakresie działań **A i B**.

Po instalacji zastawek, w zasięgu ich oddziaływania dopuszcza się prowadzenie konserwacji rowu w zakresie koszenia roślinności i usuwania namulów do głębokości nie większej niż **100 cm p.p.t.** i nie częściej niż **co 4 lata** przy jednoczesnym braku konfliktu (zachowanie ciągu krzewów wzdłuż rowów) z osiągnięciem celów ochronnych względem siedlisk gąsiora i jarzębatki).

W.2 Poprawa jakości siedliska gatunku w kluczowych miejscach występowania

 Lokalizacja działań ochronnych

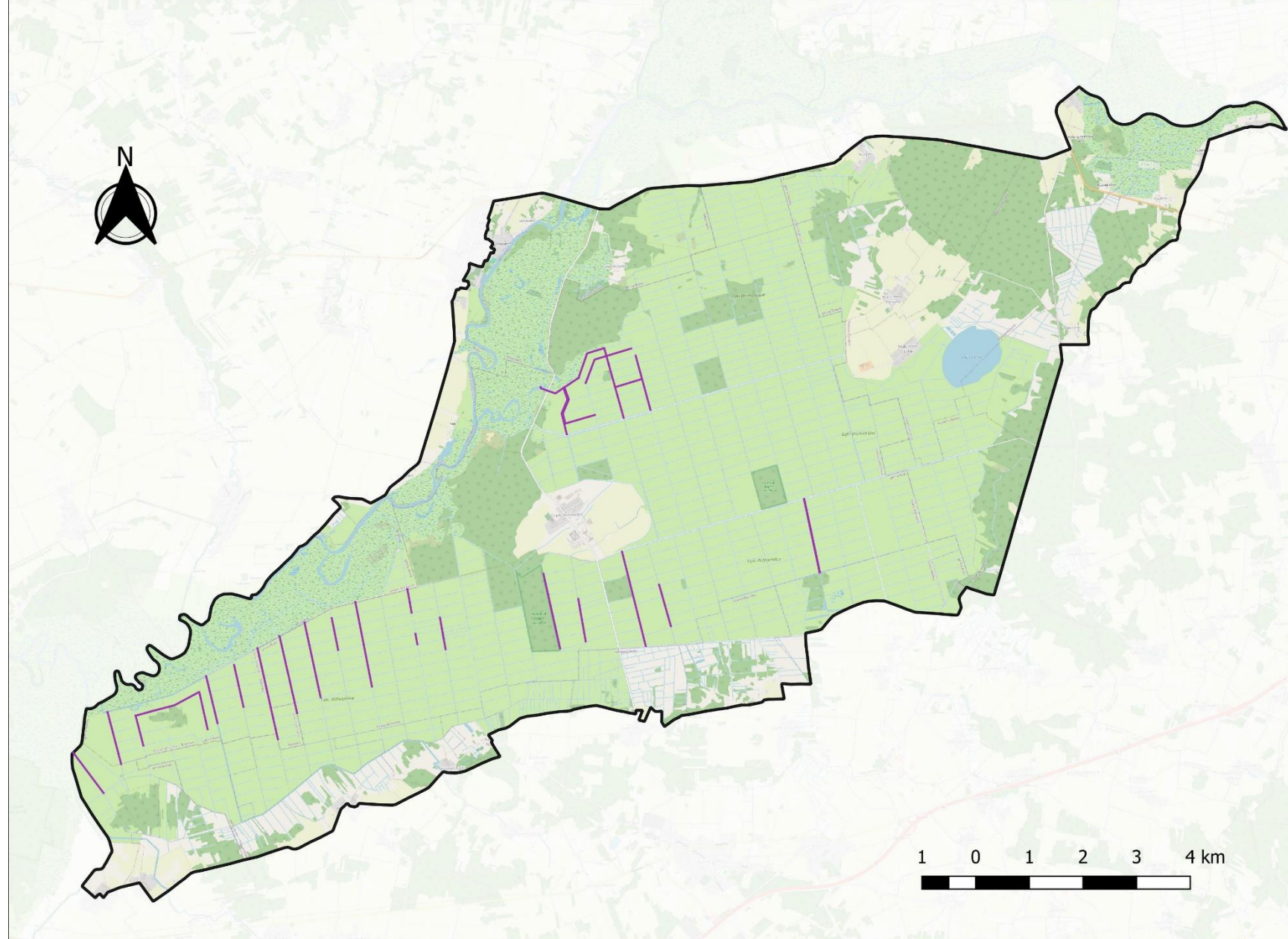
 OSO Natura 2000 Bagny Wiczne

W.3 Zarządzanie wodą w obszarze zgodne z potrzebą utrzymania siedlisk gatunków

Opis szczegółowy działania ochronnego	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<p>W przypadku obecności urządzeń melioracji wodnych pozwalających regulować stosunki wodne w siedliskach gatunków (zastawek), prowadzenie zarządzania wodą dążącego do utrzymania -co najmniej w okresie lęgowym ptaków (marzec-lipiec) i po ostatnim zbiorze biomasy- poziomu wody równego z poziomem gruntu z dopuszczeniem obniżenia poziomu wody w celu wykonania niezbędnych zabiegów agrotechnicznych (koszenie i zbiór biomasy).</p> <p>Tym samym w okresie od 2 tygodni przed pierwszym pokosem do momentu zbioru biomasy po ostatnim pokosie, dopuszcza się zwiększenie odpływu wody z obszaru poprzez obniżenie progów piętrzących w zastawce do poziomu niemniejszego niż 30 cm p.p.t.</p>	<p>Właściciele gruntów lub dzierżawcy realizujący działania fakultatywne wykorzystujące wsparcie RŚK, Spółka Wodna</p>

W.3

Zarządzanie wodą w obszarze zgodne z potrzebą utrzymania siedlisk gatunków

 Lokalizacja działań ochronnych

 OSO Natura 2000 Bagno Wizna

W.4 Ochrona siedlisk przedmiotów ochrony poprzez zintegrowane hamowanie odpływu wody z obszaru w wyniku realizacji jednego z alternatywnych działań

Opis szczegółowy działania ochronnego

- działanie pożądane
- okres realizacji: w okresie obowiązywania PZO

Podmiot odpowiedzialny za wykonanie

- A. Instalacja stałych progów spowalniających odpływ **co każde 10-15 cm** spadku rowu szczegółowego i/lub zbiorczego. Korona progów na poziomie nie niższym niż **30 cm p.p.t.**
- B. Instalacja w ujściowym fragmencie rowu szczegółowego lub na rowie zbiorczym, poniżej ujścia rowu szczegółowego zastawki regulującej odpływ wód, umożliwiającej maksymalne zatrzymanie odpływu (do poziomu równego z gruntem) i wprowadzenia racjonalnej gospodarki wodą, zgodnej z potrzebą utrzymania funkcji melioracyjnej rowu, polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ochrony gleb torfowych.

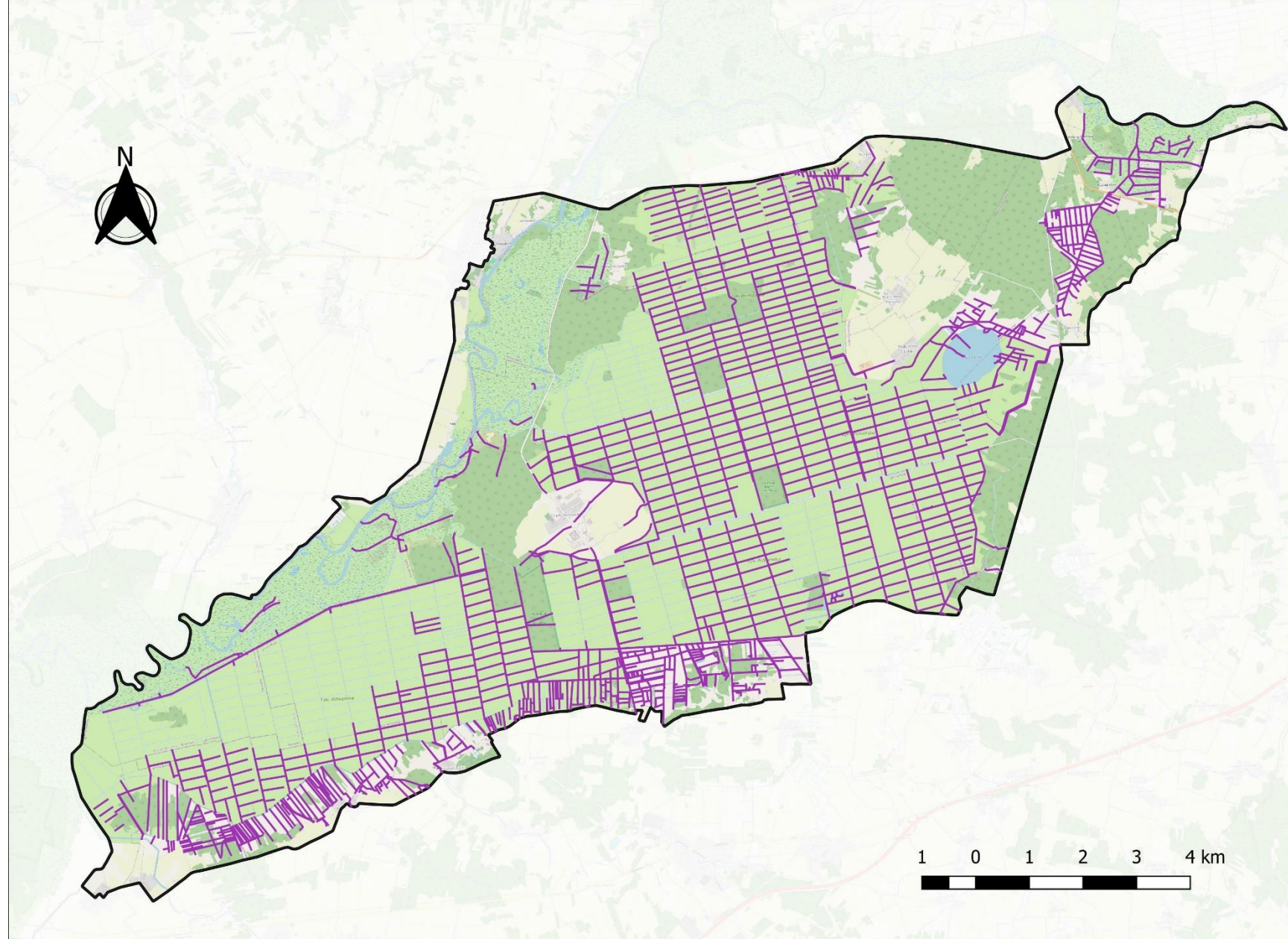
Właściciele gruntów lub dzierżawcy, Spółka Wodna

W przypadku realizacji działań **A** lub **B** dopuszcza się prowadzenie konserwacji rowu w zakresie koszenia roślinności i usuwania namulów do głębokości nie większej niż **60 cm p.p.t.** (rowy szczegółowe) lub **100 cm** (odbiorniki rowów szczegółowych) nie częściej niż **co 3 lata**.

W przypadku usuwania roślinności z brzegów rowów zbiorczych, należy zachować brak konfliktu (zachowanie krzewów wzdłuż dróg i rowów) z osiągnięciem celów działań ochronnych względem siedlisk gąsiorka i jarzębatki.

- A. Likwidacja lub trwałe wyptyczenie rowów szczegółowych do poziomu **10-20 cm p.p.t.** z wykonaniem łagodnych spadków krawędzi rowu.
- B. Prowadzenie konserwacji rowów wyłącznie w zakresie koszenia roślinności, bez usuwania namulów z brzegów i dna rowu, **nie częściej niż co 3 lata**.

W.4
Ochrona siedlisk
przedmiotów ochrony
poprzez zintegrowane
hamowanie odpływu
wody z obszaru w wyniku
realizacji jednego
z alternatywnych działań.

 Lokalizacja działań ochronnych

 OSO Natura 2000 Bagno Wizna

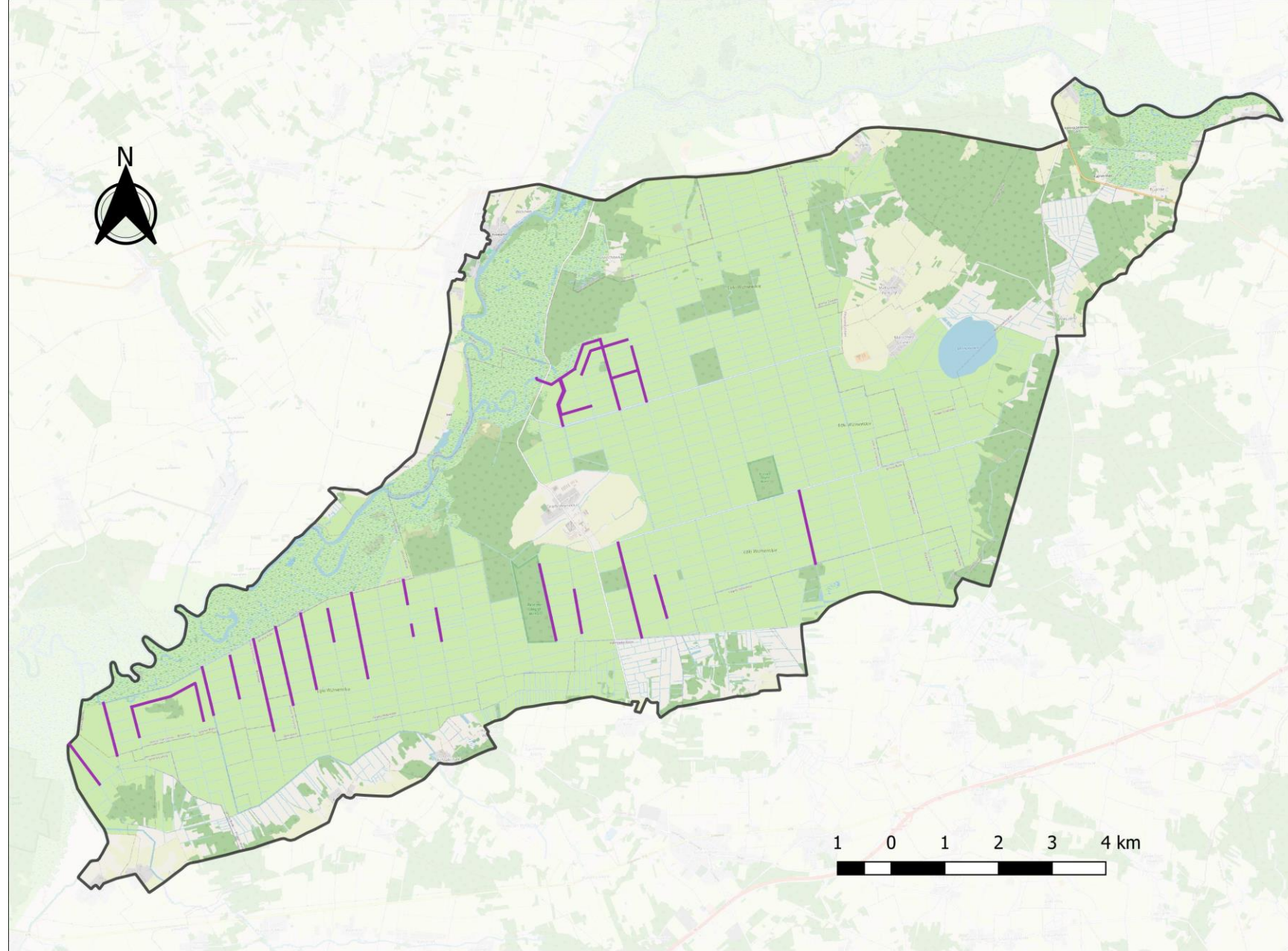
W.5 Zwiększenie świadomości lokalnych społeczności w zakresie sieci Natura 2000, przedmiotów ochrony obszaru oraz potrzeb ochrony ich siedlisk, jak również korzyści płynących z retencji wody glebowej dla przyrody, rolnictwa i klimatu

Opis szczegółowy działania ochronnego - działanie priorytetowe - okres realizacji: w pierwszych 3 latach obowiązywania PZO	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A. Przygotowanie i przeprowadzenie łącznie warsztatów w szkołach (w tym rolniczych) na terenie gmin Rutki, Zawady, Wizna, Łomża;	RDOŚ w Białymstoku
B. Przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów dla rolników na terenie gmin Rutki, Zawady, Wizna, Łomża;	
C. Przygotowanie i przeprowadzenie 3-5 dniowego zagranicznego wyjazdu studyjnego dla rolników z gmin Rutki, Zawady, Wizna, Łomża w celu wymiany doświadczeń z zakresu technik użytkowania łąk na silnie uwodnionych glebach torfowych.	

W.6 Umożliwienie prowadzenia ekstensywnej gospodarki łąkarskiej w siedliskach gatunków poprzez wzmocnienie nawierzchni dróg dojazdowych na wysoce uwodnionych fragmentach siedlisk

Opis szczegółowy działania ochronnego	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<ul style="list-style-type: none">- działanie pożądane- okres realizacji: sukcesywnie wraz z realizacją działania W.2 <p>A. Umocnienie grubym żwirem (co najmniej 20 cm nasypu) odcinka co najmniej 20 m w miejscu instalacji zastawki regulującej odpływ.</p> <p>B. Umocnienie żwirem (co najmniej 10 cm nasypu) odcinka drogi w zasięgu oddziaływania zastawki regulującej odpływ.</p>	Podmiot realizujący działanie W.2 we współpracy z właścicielem drogi dojazdowej

W.6
Umożliwienie prowadzenia
ekstensywnej gospodarki
łąkarskiej w siedliskach
gatunków poprzez
wzmocnienie nawierzchni
dróg dojazdowych
na wysoce uwodnionych
fragmentach siedlisk

lokalizacja działań ochronnych

OSO Natura 2000 Bagno Wieszne

W.7 Przywrócenie zarządzania wodą na kanałach (doprowadzalniki i odprowadzalniki) i na rzece Mężynianka poprzez remont lub budowę przepusto-zastawek w kluczowych obszarach występowania siedlisk gatunków.

Opis szczegółowy działania ochronnego

- działanie priorytetowe
- okres realizacji: sukcesywnie w okresie obowiązywania PZO

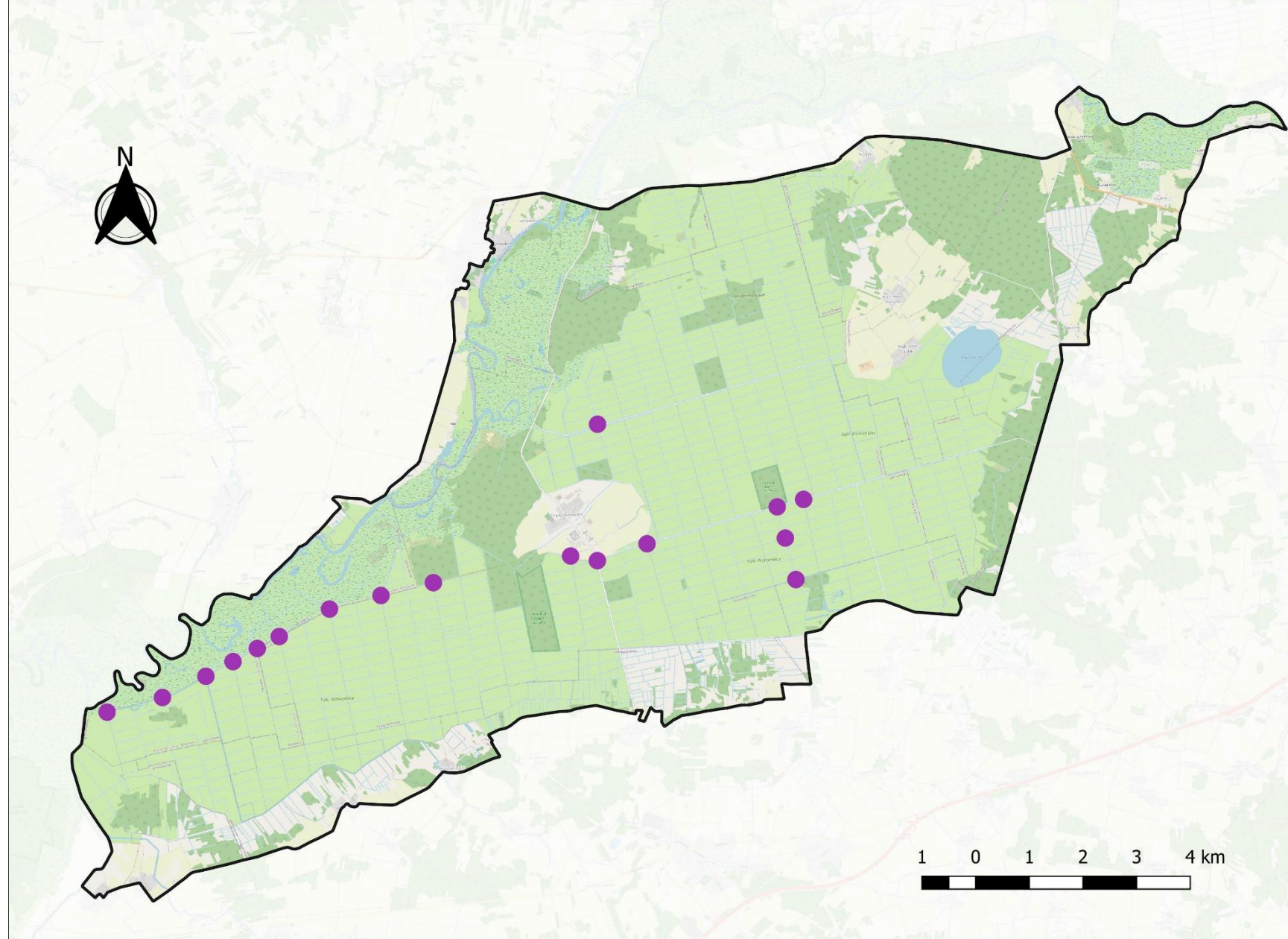
Podmiot odpowiedzialny za wykonanie

Wykonanie remontu lub budowy co najmniej 16 urządzeń melioracji wodnych i wprowadzenie zarządzania wodą w sposób dający możliwość utrzymania wysokiego uwilgotnienia siedlisk gatunków z jednoczesnym umożliwieniem użytkowania łąk.

Państwowe
Gospodarstwo
Wodne Wody
Polskie

W przypadku budowy urządzeń hamujących odpływ wody na rzece Mężynianka, należy wykonać je w sposób zachowujący lub odtwarzający funkcję ekologiczną cieku z rozważeniem możliwości renaturyzacji cieku poprzez jego meandryzację.

W.7
Przywrócenie zarządzania wodą na kanałach (doprowadzalniki i odprowadzalniki) i na rzece Mężynianka poprzez remont lub budowę przepusto-zastawek w kluczowych obszarach występowania siedlisk gatunków.

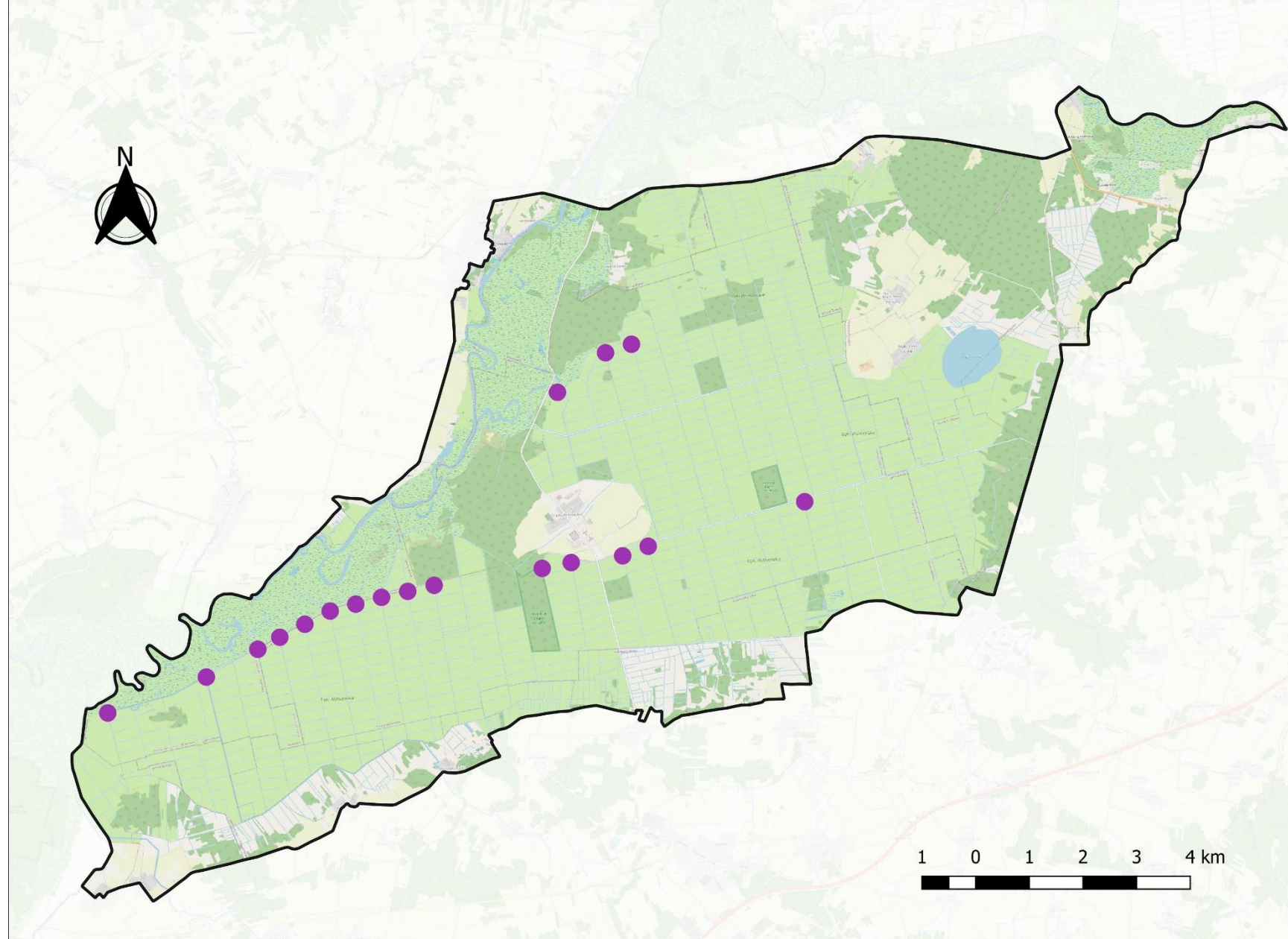
 Lokalizacja działań ochronnych

 OSO Natura 2000 Bagno Wizna

W.8 Tworzenie bagiennych stref buforowych w ujściowych odcinkach rowów zbiorczych

Opis szczegółowy działania ochronnego	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<ul style="list-style-type: none">- działanie pożądane- okres realizacji: sukcesywnie wraz z realizacją działań W.1-W.3 <ul style="list-style-type: none">- Ujściowe odcinki rowów zbiorczych w obszarze realizacji działań W.1 i W.2.- Strefa powinna mieć powierzchnię mniejszą niż 100 m².- Należy dążyć do meandryzacji koryta rowu w strefie buforowej.- Strefa powinna umożliwiać swobodny przepływ „wyżówek”.- W razie potrzeby konserwacja bagiennych stref buforowych nie częściej niż co 4 lata w zakresie utrzymującym funkcję strefy i przy braku lub minimalnej ingerencji w dno strefy. Docelowym sposobem konserwacji strefy powinno być koszenie roślinności.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

W.8
Tworzenie bagiennych
stref buforowych
w ujściowych odcinkach
rowów zbiorczych

■ Lokalizacja działań ochronnych

□ OSO Natura 2000 Bagno Wizna

W.9 Przeprowadzenie pilotażowego projektu ochrony siedlisk gatunku na skutek zmniejszenia odpływu wody z obszaru

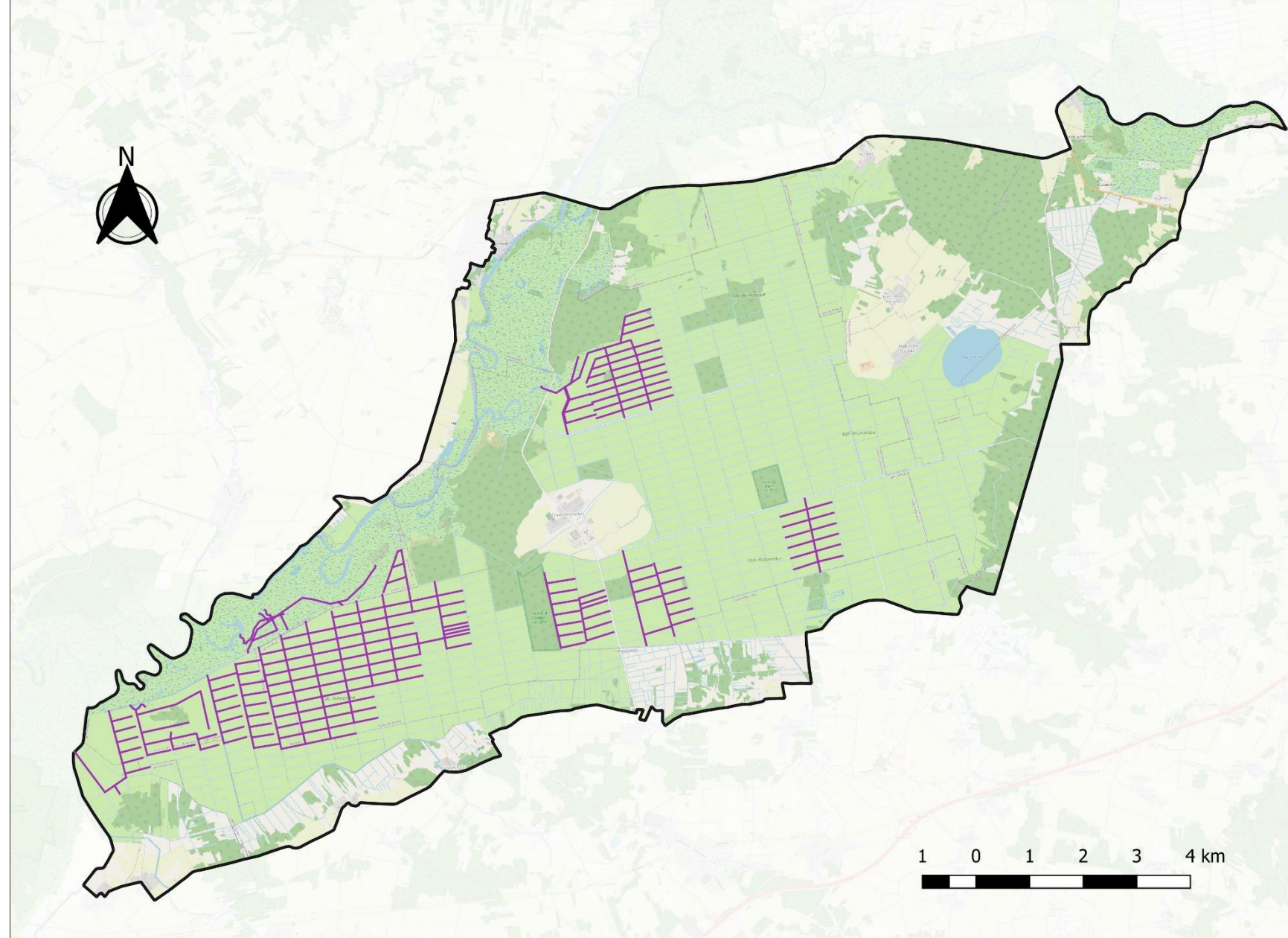
Opis szczegółowy działania ochronnego	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<ul style="list-style-type: none">- działanie priorytetowe- okres realizacji: dwa kolejne lata do 12 miesięcy od zatwierdzenia PZO <ul style="list-style-type: none">- Obszar realizacji: co najmniej 10 km rowów objętych działaniem W.1 (A lub B) lub W.2 i W.4 (A lub B).- Zaprojektowanie i instalacja co najmniej trzech różnych typów progów piętrzących z materiałów niebudowlanych.- Zaprojektowanie i instalacja co najmniej dwóch różnych typów zastawek spowalniających odpływ wraz z wprowadzeniem zarządzania wodą zgodną z celem realizacji poszczególnych zadań.- Zaprojektowanie i utworzenie co najmniej dwóch różnych typów bagiennych stref buforowych w ujściowych odcinkach rowów zbiorczych- Ocena wpływu (w schemacie Before-After-Control-Impact). przeprowadzonych działań na: awifaunę, procesy glebowe, stosunki wodne, jakość wody, przebieg prac agrotechnicznych, wielkość i jakość plonów.- Opracowanie broszury informacyjnej z dobrych praktyk i rezultatów.	RDOŚ w Białymstoku, Naukowcy, Spółki Wodne, Właściciele Gruntów, Organizacje Pozarządowe

Działania ochronne dotyczące monitoringu realizacji celów działań ochronnych

M.W1 Monitoring zakresu realizacji działania W.1

Opis szczegółowy działania ochronnego	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<p>Monitoring przebiegu realizacji działania W.1 (C i D) poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none">- wykonanie kontroli terenowej klasycznej lub co najmniej dwóch nalotów fotogrametrycznych zawierających co najmniej 50% rowów objętych działaniem W.1- w przypadku kontroli terenowej klasycznej opracowanie map z dokumentacją fotograficzną oraz określeniem zakresu i sposobu realizacji działania na obszarze objętym monitoringiem- w przypadku nalotów fotogrametrycznych opracowanie ortofotomapy oraz określenie zakresu i sposobu realizacji działania na obszarze objętym monitoringiem.	RDOŚ w Białymstoku
<p>Okres realizacji: losowe 4 lata w okresie 10 lat obowiązywania PZO</p>	

M.W1
Monitoring zakresu
realizacji działania W.1

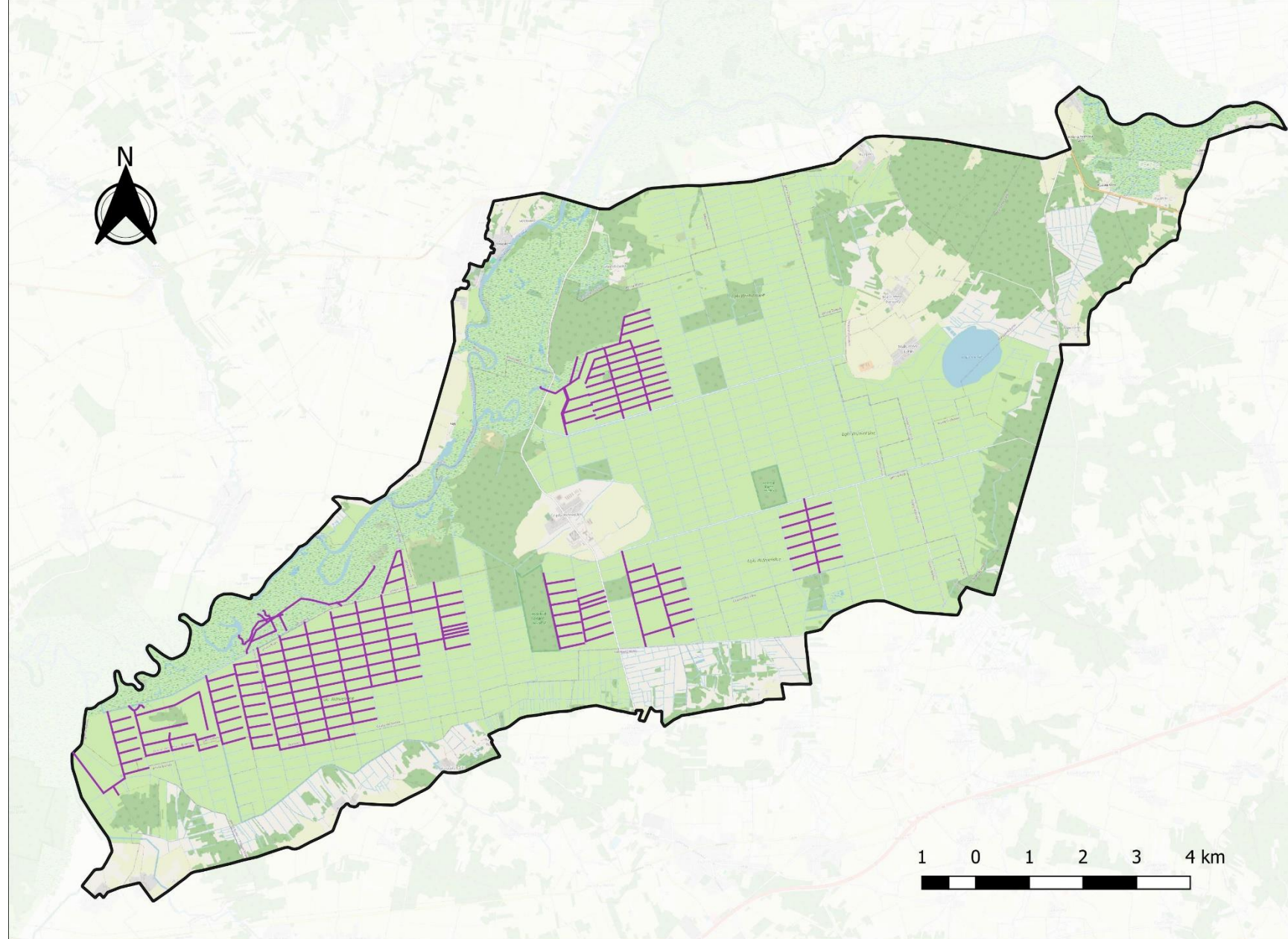
 Lokalizacja działań ochronnych

 OSO Natura 2000 Bagno Wizna

M.W2 Monitoring zakresu realizacji działań W.1-W.3

Opis szczegółowy działania ochronnego	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<p>Monitoring przebiegu realizacji działania W.1 (A i B) oraz W.2 i W.3 poprzez wykonanie co najmniej dwóch kontroli urządzeń melioracji wodnych spowalniających odpływ wody w losowo wybranych dniach w odstępach co najmniej 2 miesiące.</p> <p>Liczba kontrolowanych urządzeń:</p> <ul style="list-style-type: none">- do 100 urządzeń, kontrola obejmie co najmniej 50 % losowo wybranych urządzeń- powyżej 100 urządzeń, kontrola obejmie co najmniej 30 % losowo wybranych urządzeń. <p>Okres realizacji: losowe 4 lata w okresie 10 lat obowiązywania PZO</p>	<p>RDOŚ w Białymstoku</p>

M.W2 Monitoring zakresu realizacji działań W.1-W.3

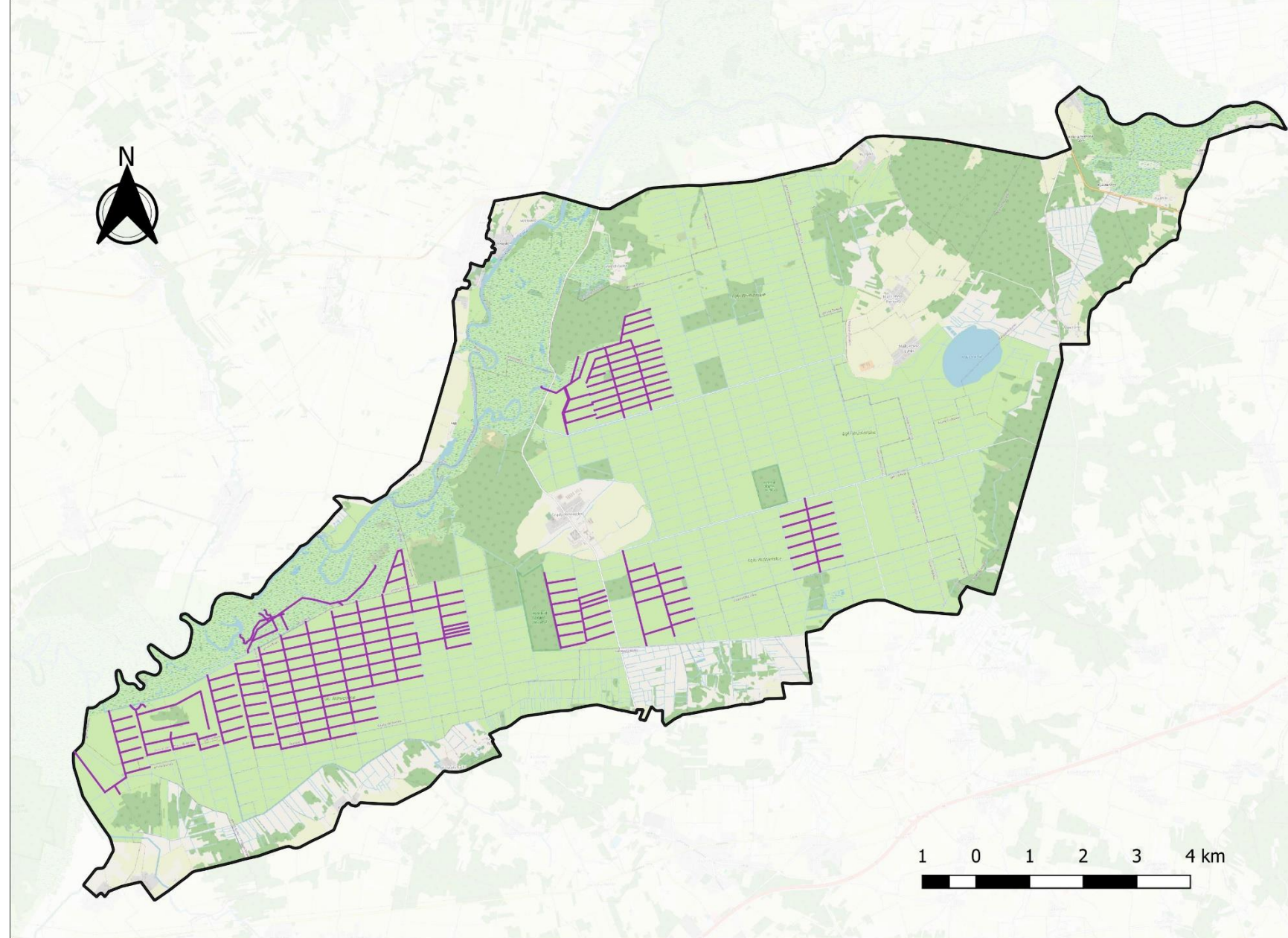
 Lokalizacja działań ochronnych

 OSO Natura 2000 Bagno Wiesz

M.W Monitoring hydrologiczny obszaru i efektów działań hydrologicznych

Opis szczegółowy działania ochronnego	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<p>Kontynuacja i rozszerzenie (o co najmniej 20 dodatkowych czytników) monitoringu hydrologicznego. Monitoring ma się opierać o sieć automatycznych czytników poziomu zwierciadła wody, rozmieszczonych równomiernie w obszarze. Część czytników należy zainstalować w lokalizacji umożliwiającej zbadanie efektów działań wynikających z realizacji działania W.9.</p> <p>Okres realizacji: instalacja nie później niż do 3 roku obowiązywania PZO, zgrywanie danych co roku, w trakcie obowiązywania PZO.</p>	RDOŚ w Białymstoku

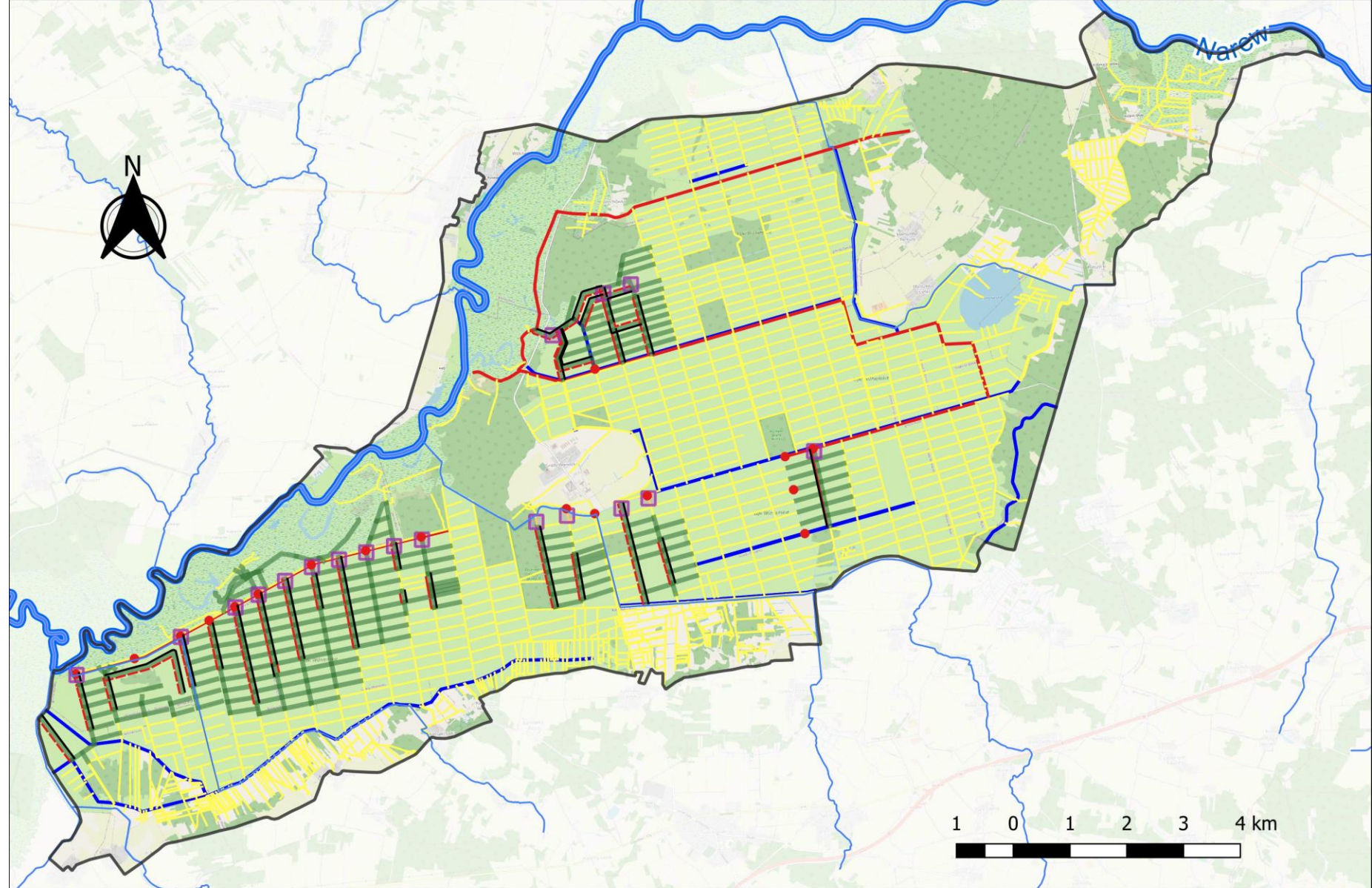
M.W2
Monitoring zakresu
realizacji działań
W.1-W.3

 Lokalizacja działań ochronnych

 OSO Natura 2000 Bagno Wiza

**Obszar realizacji
działań W.1, W.2, W.4,
W.6, W.7, W.8**

Lokalizacja działań ochronnych

— W.1

- - - W.2

— W.4

— W.6

• W.7

□ W.8

Rzeki i kanały

— doprowadzalnik

— odprowadzalnik

— rzeki

□ OSO Natura 2000 Bagno Wizna

Działania ochronne mające na celu implementację sposobu użytkowania łąk sprzyjającego ochronie siedlisk gatunków

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
A294	wodniczka	<i>Acrocephalus paludicola</i> *
A122	derkacz	<i>Crex crex</i>
A154	dubelt	<i>Gallinago media</i> *
A160	kulik wielki	<i>Numenius arquata</i> *
A151	batalion	<i>Calidris pugnax</i>
A119	kropiatka	<i>Porzana porzana</i>
A084	błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>

* gatunki priorytetowe

OSO Bagno Wizna 6 czerwca 2024

Fot. Michał Korniluk

K.1. – działanie wyjściowe w obszarze występowania przedmiotów ochrony oparte o wsparcie PRŚK

Działanie obligatoryjne.

Zachowanie siedlisk gatunku poprzez użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe.

Działania fakultatywne:

Użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe zgodne z obowiązującym wariantem rolno-środowiskowo-klimatycznym dedykowanym dla **wodniczki, kulika wielkiego, dubelta lub innych ptaków siewkowych** oraz wymogami szczegółowymi.

Wymogi szczegółowe przy użytkowaniu kośnym:

1. Dopuszczony **jeden** lub **dwa pokosy** w roku.
2. W przypadku wdrożenia wariantu dedykowanego innym ptakom siewkowym niż dubelt, koszenie zeszłorocznej pow. niekoszonej **nie wcześniej niż 10 lipca**.
3. W przypadku wdrożenia jednego pokosu w roku, koszenie w terminie **po 1 sierpnia** i pozostawieniem powierzchni niekoszonej nie większej niż 20%.
4. Na działkach ewidencyjnych o powierzchni TUZ do 2 ha możliwość koszenia całej powierzchni działki rolnej.
5. W pierwszym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk, dopuszcza się niepozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej.

Termin realizacji: w okresie obowiązywania PZO.

K.2. – działanie dominujące w kluczowych siedliskach wodniczki oparte o wsparcie PRŚK

Działanie obligatoryjne.

Zachowanie siedlisk gatunku poprzez użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe.

Działania fakultatywne:

Użytkowanie kośne zgodnie z obowiązującym wariantem rolno-środowiskowo-klimatycznym dedykowanym **dla wodniczki** lub **dubelta** oraz wymogami szczegółowymi.

Wymogi szczegółowe przy użytkowaniu kośnym:

1. Jeden pokos w roku w terminie **po 20 lipca**.
2. Pozostawianie **10 - 50%** działki rolnej nieskoszonej.
3. Na działkach ewidencyjnych o powierzchni TUZ do 2 ha dopuszczone koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata.
4. Na działkach ewidencyjnych o powierzchni TUZ powyżej 5 do 20 ha, powierzchnie nieskoszone w co najmniej 2 różnych płatach, a działkach powyżej 20 ha w co najmniej 3 różnych płatach, rozdzielonych powierzchniami koszonymi.
5. W pierwszym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk, dopuszcza się niepozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej.

Termin realizacji: w okresie obowiązywania PZO.

K.3. – działanie dominujące w kluczowych siedliskach kulika wielkiego oparte o wsparcie PRŚK

Działanie obligatoryjne.

Zachowanie siedlisk gatunku poprzez użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe.

Działania fakultatywne:

Użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe zgodne z obowiązującym wariantem rolno-środowiskowo-klimatycznym dedykowanym dla **kulika wielkiego** oraz wymogami szczegółowymi.

Wymogi szczegółowe przy użytkowaniu kośnym:

1. Dopuszczone **jeden** lub **dwa pokosy** w roku.
2. Koszenie zeszłorocznej pow. niekoszonej nie wcześniej niż 10 lipca.
3. W przypadku wdrożenia jednego pokosu w roku, koszenie w terminie po 1 sierpnia.
4. Na działkach ewidencyjnych o powierzchni TUZ do 2 ha możliwość koszenia całej powierzchni działki rolnej.
5. W pierwszym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk, dopuszcza się niepozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej.

Termin realizacji: w okresie obowiązywania PZO.

K.4. – działanie dominujące w kluczowych siedliskach dubelta oparte o wsparcie PRŚK

Działanie obligatoryjne.

Zachowanie siedlisk gatunku poprzez użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe.

Działania fakultatywne:

Użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe zgodne z obowiązującym wariantem rolno-środowiskowo-klimatycznym dedykowanym **dla dubelta** lub **wodniczki** oraz wymogami szczegółowymi.

Wymogi szczegółowe przy użytkowaniu kośnym:

1. Dopuszczony **jeden** lub **dwa pokosy** w roku.
2. W przypadku wdrożenia jednego pokosu w roku, koszenie w terminie po 1 sierpnia i pozostawieniem powierzchni niekoszonej nie większej niż 20%.
3. Na działkach ewidencyjnych o powierzchni TUZ do 1 ha możliwość koszenie całej powierzchni działki rolnej.
5. W pierwszym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk, dopuszcza się niepozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej.

Termin realizacji: w okresie obowiązywania PZO.

K.5. – działanie zwiększające mozaikę siedliska oparte o wsparcie PRŚK

Działanie obligatoryjne:

Zachowanie siedlisk gatunku poprzez użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe.

Działania fakultatywne:

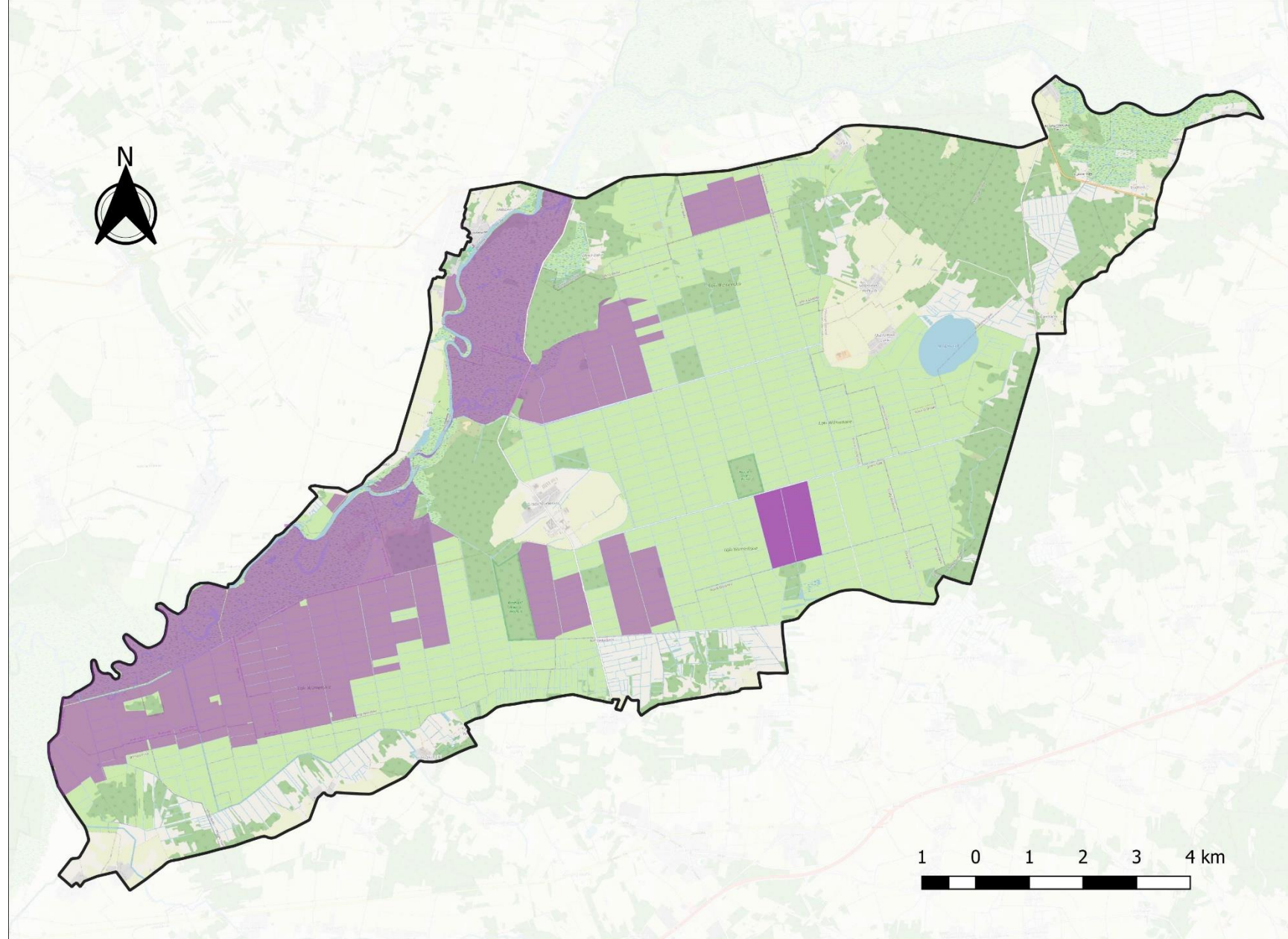
Użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe zgodnie z obowiązującym wariantem rolno-środowiskowo-klimatycznym dedykowanym **dla kulika, dubelta lub innych ptaków siewkowych** oraz wymogami szczegółowymi.

Wymogi szczegółowe przy użytkowaniu kośnym:

1. Koszenie każdego roku, na 30 – 70 % powierzchni TUZ w obrębie działki ewidencyjnej wykonanie dwóch pokosów w roku.
2. Na działkach ewidencyjnych o powierzchni TUZ powyżej 10 ha, wykonywanie pokosów w co najmniej 3 różnych płatach.
3. Nieskoszone fragmenty działki rolnej koszone w różnych latach naprzemiennie, jednokośnie.
4. W miejscach wykonywania jednego pokosu koszenie w terminie po 1 sierpnia.
5. W pierwszym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk, dopuszcza się niepozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej.

Termin realizacji: w okresie obowiązywania PZO.

Zasięg realizacji działań K.1-K.5

K.1- K.5

OSO Natura 2000 Bagno Wizna

Sentinel 2 – OSO Bagno Wizna 9 marca 2024

Sentinel 2 – OSO Bagno Wizna 28 IV 2024

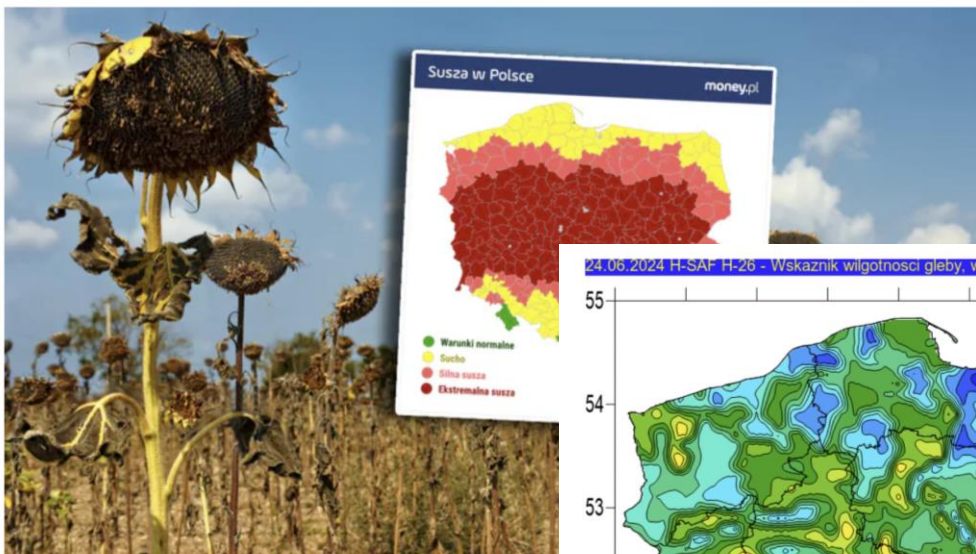

Już pół Polski na czerwono. Czekają nas wielkie zmiany. Wejdą zakazy

608

Polska boryka się z problemem suszy od kilku lat, co odbija się m.in. na plonach. Brak wody to jednak problem nie tylko rolników. Permanentna susza zaczyna być także groźna dla całej gospodarki. Sami się do tego przyczyniliśmy.

W Polsce susza hydrologiczna występuje od 2015 roku (Adobe Stock. W

Potencjalne zasięgi suszy

Wybierz rok

2024

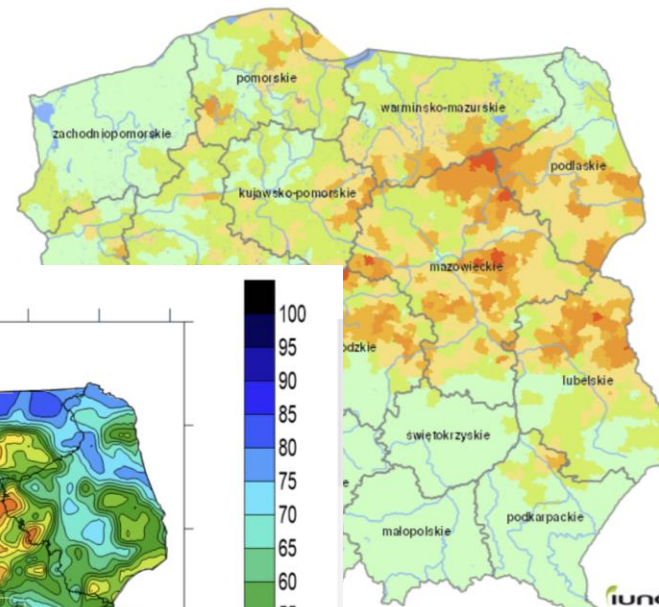
Wybierz okres

03) 2024-04-11 - 2024-06-10 [S]

Wybierz uprawę

Zboża ozime [S]

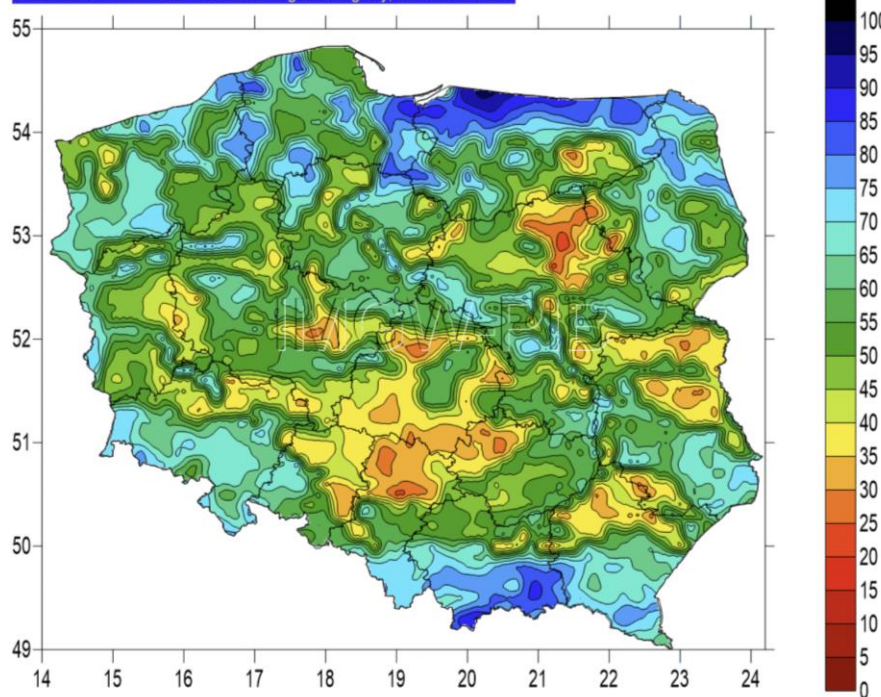
Zboża ozime

Udział gleb zagrożonych suszą

■	Kryterium suszy (wg. Roz. MRiRW) nie zostało przekroczone
■	< 10 %
■	10 - 30 %
■	30 - 50 %
■	50 - 80 %
■	> 80 %

24.06.2024 H-SAP H-26 - Wskaznik wilgotności gleby, warstwa 0-7 cm.

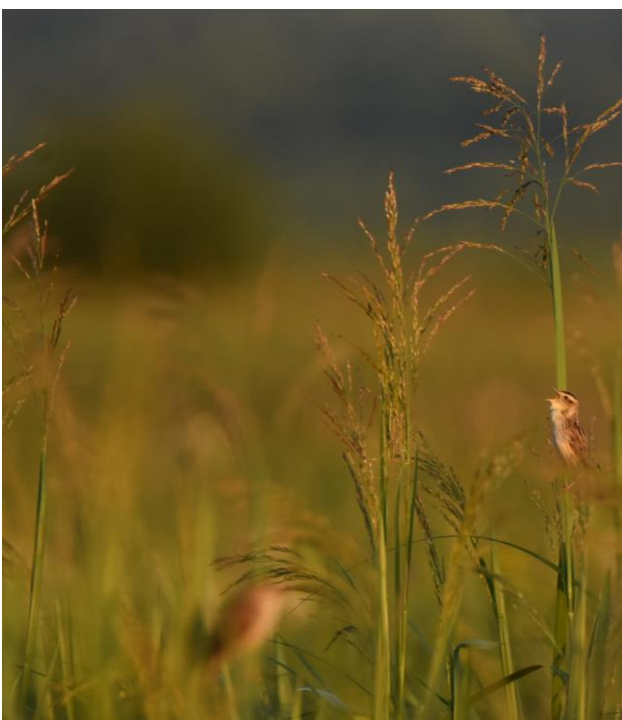
Obraz z dnia: 24 - 06 - 2024

IUNG
2024-06-14
Puławy

OSO Bagno Wizna 06.06.2024

Fot. Michał Korniluk

Zapraszamy do zgłaszania uwag i dziękujemy za udział!

Struktura własność i programy RŚK

TUZ : 9145

ha (ARiMR
2023)

KOWR:

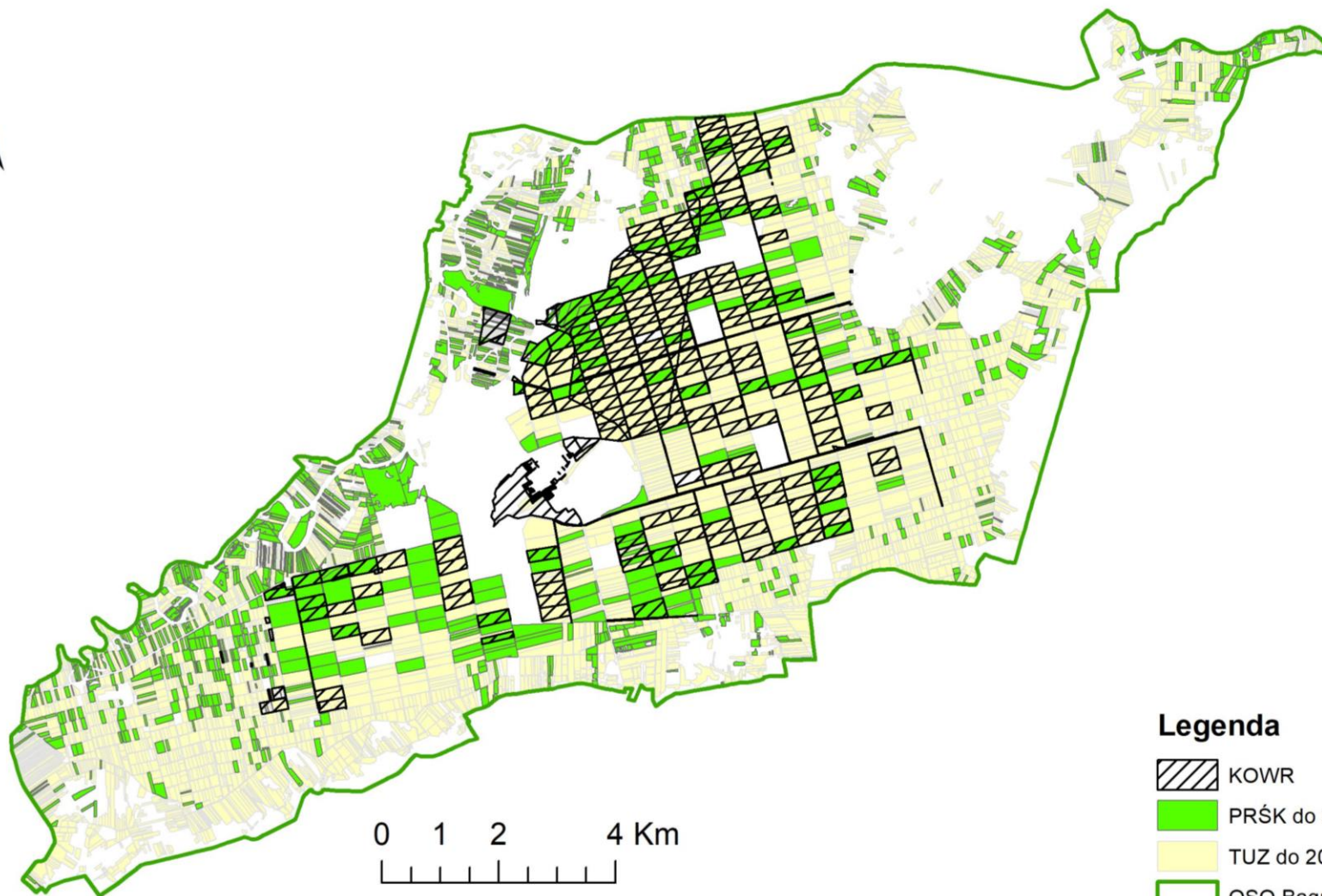
1854 ha TUZ
(20%)

PRŚK:/ZRŚK:

2415 ha

26.4% TUZ

(ARiMR 2023)

Legenda

- KOWR
- PRŚK do 2023 ARiMR
- TUZ do 2023 ARiMR
- OSO Bagno Wizna